



نگاه ژرف



صفحه ای داشتیم به نام ادبیات
پایداری و دلی امیدوار که روزنه ای
باشد بر روز و روزگاری که رفت.
امروز صفحاتی داریم سرشار از
نگاه هایی ژرف با رگه هایی
از معادن فیروزه ای ادبیات پایداری
که هنوز پیش روست.

ادبیات پایداری

علیرضا کمری در ارزیابی ادبیات پایداری عنوان کرد:

وضعیت جدیدی در حال شکل گیری است

هفته کتاب ایران
ISSN: 1029-3345
شماره ۱۸، فصلنامه ۱۳۸۳
شماره ۱۴، شوال ۱۳۸۵ تا ۲۸ تیر ۲۰۰۳
شماره ۲۱۱، پیاپی ۵۸۹
۱۶ صفحه، ۱۰۰ تومان
www.ketabehfah.ir



تجلیل از کتابداران
نمونه و خادمان
فرهنگ مکتوب
۲

هدایت الله بیبودی

ادبیات پایداری

شاخص ترین گونه ادبی پس از انقلاب است

۵



کتابخانه تخصصی جنگ

دیار با مرتضی سرهنکی
مسئول دفتر ادبیات و هنر پایداری حوزه هنری

۷

خاطره نگاشته های جنگ؛ یک نمای درشت

کیوان امجدیان، حرف من این است که اگر تمام یا نصف یا
دست کم یک دهم از خاطرات رزمندگان ارزش کاربردی داشته
باشند، شاید بتوان تا صدسال دیگر همچنان موضوع برای خلق
داستان و ساخت فیلم فراهم آورد

۴

همایش تخصصی توسعه بین المللی نشر ایران

داتل ووژنی مدیر بخش انتشارات مرکز روز میپیدو،
برای حضور کتاب ایران در اروپا بایده داده های آماری مربوط
به مناقضیان این کتاب و نیز عرضه کنندگان این محصول
فرهنگی دست یافت

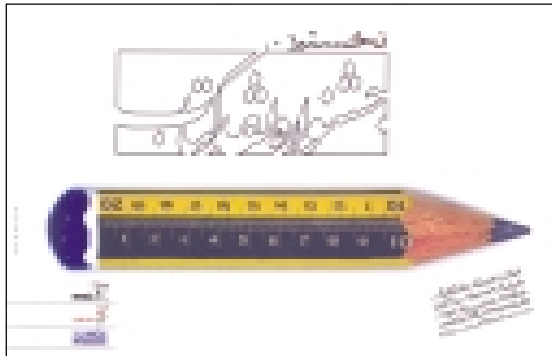
۱۶

شاخه ها

و مکتب های نقد

دیدگاه های عبدالعلی دستغیب محمدرحیم اخوت
علی موسوی کرمارودی بلقیس سلیمانی و سیدعلی صالحی

۱۴





کتابخانه های عمومی

کتابخانه های عمومی در کشور زبان از چالش های آن عنوان کتابی از سید محمد خاتمی، ریاست جمهوری اسلامی کتابخانه های عمومی کشور است که به ناست



فیدار ریاست محترم جمهوری با کتابداران کتابخانه های عمومی در هفته کتاب سال ۸۳ منتشر شده است.

این کتاب در ابتدا به تاریخچه تأسیس کتابخانه های عمومی کشور می پردازد. سپس به تأسیس زیرخانه های کتابخانه های عمومی استانی کتابخانه های عمومی کشور می پردازد.

در ادامه اهداف و نقش و کارکرد کتابخانه های عمومی کشور را می بینیم و در بخش های تحولات و چالش ها وضعیت

کتابخانه های عمومی و دولتی از قانون تأسیس و فرستاده به وزارت کشور و آموزش عالی و وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی شامل در کتابخانه های عمومی، تحولات فنی و اطلاعاتی، خدمات

کتابخانه های عمومی و... می پردازد. این کتاب در ۵۸ صفحه، با شمارگان ۲۰۰۰ نسخه با چاپ رنگی بر روی کاغذ گلاسه منتشر شده است.

شماره ۲
مکتبه ۸
تقریب ۲۳۴
۱۳۸۳

✓ ۸۳/۸۳۰- کتاب و پدیدآورندگان مراسم تجلیل از پدیدآورندگان کتاب های نشوینی بیست و یکمین دوره کتاب سال جمهوری اسلامی ایران و مراسم تقدیر از خادمان نشر در سالن سینمایی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی

✓ یکشنبه ۸۳/۸/۱
کتاب، صنعت و کارگر
همایش کتاب، صنعت و کارگر ساعت ۱۰
سالن اجتماعات شرکت سایکو

✓ دوشنبه ۸۳/۹/۲- کتاب و دانش آموزان اولین جشنواره کتاب سال دانش آموزی ساعت ۹ در تالار فردوسی دانشکده ادبیات دانشگاه تهران
- ستیاز بررسی موانع و راهکارهای فروش کتاب از طریق اینترنت، ساعت ۱۵ در خانه کتاب
- یازدهمین دوره کتاب سال دانشجویی ساعت ۱۰ در تالار شهید مطهری دانشگاه تربیت مدرس
- آغاز فروش سال در جشن کتاب ساعت ۹ در مرکز آفرینشهای کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان

✓ چهارشنبه ۸۳/۹/۴- کتاب، کتابداران و اطلاع رسانی و چهارمین نشست سؤالات فرهنگی استان ها ساعت ۹ در هتل ارم
- ستیاز بررسی تحولات ISSN و ISBN ساعت ۱۶ در دانشکده علوم دانشگاه تهران

✓ پنجشنبه ۸۳/۹/۵- کتاب، خادمان نشر و حامیان نسخ خطی - مراسم بزرگداشت پنجمین دوره آئین بزرگداشت حامیان نسخ خطی ساعت ۱۴ در کتابخانه مجلس شورای اسلامی
- کارگاه آموزشی نشر اینترنتی در استان فارس، ساعت ۹ در اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی استان فارس

✓ جمعه ۸۳/۹/۶- کتاب و رسانه - مراسم تجلیل از خبرنگاران برتر حوزه کتاب، ساعت ۱۸، هتل پلوار
- همایش تخصصی «بهره گیری از ابزارهای تبلیغی، ارتباطی و فناوری اطلاعات در حوزه توزیع و ترویج کتاب»، ساعت ۹

✓ شنبه ۸۳/۹/۷- کتاب ایران در جهان - همایش تخصصی «دوره نهم نشر بین المللی ایران، تجربه ها، کاستی ها و توانمندی ها»، ساعت ۱۴
- مراسم تجلیل از کتابداران نمونه و خادمان فرهنگ مکتوب، ساعت ۱۵:۳۰ در تالار وحدت

✓ امروز
یکشنبه ۸۳/۹/۸- کتاب و ادب پایدار
- سومین جشنواره ۲ سالانه ادبیات پایدار
ساعت ۱۸ در سالن معاونت سینمایی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی
- کارگاه آموزشی ضرورت راه اندازی سایت توسط ناشران ساعت ۹ در خانه کتاب

✓ دوشنبه ۸۳/۹/۹- کتاب و کودک و نوجوان
- معرفی پیچ های کتابخوان مرکز کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان در سالن آفتاب تئاتر مرکز آفرینشها
- نخستین جشنواره نقد کتاب، ساعت ۱۵ در خانه هنرمندان

گزارش مراسم تجلیل از کتابداران نمونه و خادمان فرهنگ مکتوب



تقدیر از کتابداران نمونه کتابخانه های عمومی کشور که با دیدار کتابداران سید محمد خاتمی، ریاست جمهوری همراه بود برگزار شد. اجرای قانون تأسیس و نحوه اداره کتابخانه های عمومی کشور به عنوان نهاد عمومی غیر دولتی مصادف شد. وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی، رئیس کتابخانه ملی و رئیس کتابخانه مجلس نیز در این مراسم حضور داشتند. این مراسم که قرار بود در روز کتاب، کتابدار و اطلاع رسانی (چهارشنبه ۲ آذرماه) برگزار شود به دلایل نامعلومی به دیروز موکول شد. در مراسم دیروز سید محمد خاتمی، رئیس جمهور، احمد مسجدجامعی، وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی و محمدحسین ملک احمدی، دبیر کل هیأت امنای کتابخانه های عمومی کشور سخنرانی کردند.

سیدمحمدخاتمی:

کتاب و کتابخوانی رکن اصلی توسعه اجتماعی است کتاب و کتابخوانی رکن اصلی توسعه اجتماعی است پس باید در برنامه ریزی های توسعه به این رکن توجه کرد سیدمحمد خاتمی، رئیس جمهوری ضمن بیان مطلب فوق با اشاره به معنای وسیع کتاب در فرهنگ معنوی ما گفت: در کتاب آفرینش، انسان کتاب شکفت نگیز هستی و پدیده ها، مملکت ها، کلمه های خدا هستند. همه عالم کتاب و همه ذرات عالم، کلمات کتاب الهی هستند و بارزترین مصداق کتاب آن چیزی است که در ذهن ما رایج شده است. وی افزود: به دلیل اهمیت کتاب در تمدن اسلامی نیز کتاب جایگاه والایی داشته است و علیرغم همه تحولات در امر نشر، طبع و توزیع، بشر هنوز در شک کتابخانه های چون نیشابور، ری، سمرقند، بغداد و... را می خورد. خاتمی درباره دو تأثیر درونی و بیرونی کتابخوانی اظهار کرد: در تأثیر درونی و شخصی، انسان کتابخوان دارای معرفت می شود چون کتابخوانی بهترین روش آگاه شدن است. در بخش تأثیر اجتماعی نیز با بالا رفتن دانش و آگاهی، ناهنجاری ها و مشکلات رفع می شود. وی با اشاره به برنامه اول توسعه گفت: در طول برنامه اول توسعه قرار بود ۱۰۰ باب کتابخانه افزوده شود که در سال چهارم اعلام شد تا سال ۱۱۰ کتابخانه عمومی احداث شده است.

وی تصریح کرد: هم اکنون در کشور ما در مقابل هر ۱۰۰۰ نفر ۲۴ کتاب وجود دارد که بر اساس معیارها و استانداردهای بین المللی باید برای هر نفر ۲۰۰ تا ۲۵۰ کتاب موجود باشد. هر چند در این سال تعداد و عناوین کتاب ها افزایش یافته اما هنوز با آنچه باید باشد و درخور شأن ماست فاصله داریم. ما باید صاحب کتابخانه های باشیم که حتی اگر به

بای کتابخانه های کشورهای صنعتی نرسند، در بین کشورهای جهان اسلام و در حال توسعه رتبه بالایی داشته باشند. وی به احداث ساختمان جدید کتابخانه ملی اشاره کرد و آن را در غورشان جمهوری اسلامی دانست. رئیس جمهوری در بخش دیگری از سخنانش کتابداران را شخصیت های کم توقع پرشمرده که بزرگترین خدمات را به فرهنگ می کنند و چون تبارگرایی شکل نیلای جوان را پرورش می دهند. خاتمی در پایان سخنانش اظهار کرد: نادانی در زندگی مینا قران بگیرد کتابخوانی و کتاب رویت نمی پاید و تا زمانی که انسان ها برای رسیدن به عالمی انعام نوزند، خوانند و پژوهش مورد توجه قرار نمی گیرد. وی با اشاره به نظام آموزش و پرورش ادامه داد: آموزش و پرورش باید از اطلاعات محوری به پژوهش محوری تبدیل شود و دانش آموزان به پژوهشگر شدن تشویق شوند تا از این طریق به دانشمندی برسند.

احمد مسجدجامعی:

قانون جدید راه حل مشکلات کتابخانه هاست «تصویب قانون جدید مدیریت و بودجه کتابخانه های عمومی راه را برای حل مشکلات و معضلات کتابخانه های عمومی معوار می سازد». احمد مسجدجامعی، وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی ضمن بیان مطلب فوق تأکید کرد: با این قانون درونمای روشنیایی پیش روی هیأت امنای کتابخانه های عمومی سراسر کشور قرار می گیرد. وی با اشاره به اهمیت کتاب و کتابخوانی در فرهنگ و تمدن ایرانی گفت: همیشه از میان خوشنام ترین دیران نویسندگان افرادی برای مشاغل کتابداری انتخاب می شده؛ همان کسانی که کار هدایت مراجعان را برعهده داشتند و دارند.

وی افزود: در سال های پس از انقلاب توجه به کتابخانه های عمومی که موجب توسعه فرهنگی می شوند، بیشتر شده است و ایجاد فرصت های برابر فرهنگی برای گسترش کتابخانه های عمومی نمونه ای از این توجه است. مسجدجامعی در ادامه با ذکر آماری از رشد کتابخانه ها در سال های اخیر گفت: از سال ۷۶ هر سال بیش از ۱۰۰ کتابخانه عمومی ایجاد شده و این در حالی است که در همین سال ها مراجعه زنان ۲ برابر مردان بوده است. همچنین تعداد مجلات فارسی کتابخانه های عمومی در سال ۸۰ ۲۷ میلیون نسخه بوده است که نسبت به سال ۷۶، برابر افزایش داشته است. وی تصریح کرد: با اجرای طرح توسعه کتابخانه های عمومی و پیدایش فناوری های نوین نحوه مدیریت

شماره ۲
مکتبه ۸
تقریب ۲۳۴
۱۳۸۳

کتابخانه‌ها نیز در آستانه تحول جدی قرار می‌گیرد ولی در این میان به دلیل عدم تأمین اعتبار نتوانستیم از کتابداران به طور شایسته حمایت کنیم. وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی کتابداران با ایمان، شکیبا، متعهد و... را سرمایه‌های اصلی کتابخانه‌ها برشمرد و اظهار کرد: با تقویت بیه مالی، نوید بهبود فضای کتابخانه‌ها داده می‌شود.

وی توسعه فضای کتابدی کتابخانه‌ها، توسعه نظام اطلاع‌رسانی و امکان دسترسی به اطلاعات از راه دور و بدون حضور فیزیکی را از جمله نیازهای اساسی جامعه در حال تحول ما دانست و تأکید کرد، در این میان ضروری است کتابداران نیز دوره‌های آموزشی و پژوهشی لازم را بگذرانند.

وی در پایان سخنانش بر نقش کتابداران به عنوان هدایتگران نوین‌نگان، مترجمان، روزنامه‌نگران و... که در کتابخانه‌ها ناشناخته می‌مانند تأکید کرد.

محمدحسین ملک احمدی

قانون جدید

موجب ارتقای جایگاه کتابخانه‌های عمومی می‌شود قانون جدید و تغییر کتابخانه‌های عمومی از تشکیلات دولتی به نهاد عمومی غیردولتی موجب ارتقای جایگاه و نقش کتابخانه‌ها در عرصه فرهنگ و اطلاع‌رسانی می‌شود. محمدحسین ملک احمدی، دبیر کل هیأت امنای کتابخانه‌های عمومی کشور ضمن بیان مطلب فوق با اشاره به اولین سال برگزاری مراسم تقدیر از کتابداران برتر با حضور رئیس جمهور، درباره پیشینه قانون کتابخانه‌های عمومی گفت: ۲۰ سال پیش در سال ۱۳۳۲ اولین قانون مستقل اداره کتابخانه‌های عمومی کشور تصویب شد که در این قانون ۷۵ درصد از درآمد شهرداری‌ها به کتابخانه‌ها تعلق می‌گرفت و کتابخانه توسط هیأت امنا اداره می‌شد.

وی افزود: در این قانون به ماهیت دولتی یا غیردولتی کتابخانه‌ها و حدود اختیارات هیأت امنا اشاره نشده بود و تا سال ۱۳۵۱ نیز اجرائی نشد. متأسفانه در سال ۱۳۵۲ تخصص ۷۵ درصد درآمد شهرداری‌ها لغو شد و تأمین هزینه‌ها به عهده دولت گذاشته شد.

وی با اشاره به تنزل سازمان هیأت امنا به اداره در سال‌های جنگ و آغاز فعالیت مجدد هیأت امنا در دهه دوم انقلاب اظهار کرد: در سال ۵۱، کتابخانه عمومی ششمین که تا امروز به سه برابر رسیده است؛ یعنی ۱۵۰۰ کتابخانه، ملک‌احمدی افزود: در سال ۶۸، ۳۵۱ هزار و ۱۰۰ جلد کتاب در کتابخانه‌ها موجود بود که در سال جاری به ۱۵ میلیون جلد رسیده است. همچنین در سال ۶۸ کتابخانه‌ها ۲۱۰ هزار و ۲۵۰ نفر عضو داشتند که هم‌اکنون به یک میلیون و ۳۳۰ هزار عضو رسیده است و در پایان اینکه در سال ۶۸، ۱۲۰۰ نفر در کتابخانه‌ها مشغول به کار بودند که هم‌اکنون به تعداد ۳۷۵۰ نفر رسیده است.

ملک‌احمدی در بخش دیگری از سخنانش توجه به



تنگناهای مالی، نیروی انسانی و مدیریت غیرمنسجم را از الزامات ارانه لایحه جدید برشمرد و اظهار کرد: با اجرای این قانون که در سایه ساز دولت آقای خامنه‌ است فصل نوینی را جشن می‌گیریم؛ در این قانون که به نظر من مهم‌ترین رویداد کتابخانه‌های عمومی است نیم درصد از کل درآمد شهرداری‌ها به کتابخانه‌های عمومی تعلق می‌گیرد.

ملک‌احمدی افزود: علیرغم اینکه اقدامات سال‌های گذشته تحولات چشمگیری در کیفیت و کمیت کتابخانه‌ها ایجاد کرده ولی هنوز با معیارهای بین‌المللی ایفلا فاصله داریم و باید در جهت ترمیم این شکاف قدم برداریم. وی سپس با اشاره به طرح جامع فناوری اطلاعات کتابخانه‌های عمومی تأکید کرد: در این طرح باید چند اقدام اساسی را در نظر گرفت: توجه به پرکنش مناسب کتابخانه‌ها در نقاط شهری و روستایی مکان‌یابی مجدد، بهسازی و نوسازی کتابخانه‌های موجود، افزایش منابع چاپی، تخصصی‌بودجه خرید کتاب، نیروی انسانی متخصص، ارتقای علمی نیروها، شبکه اطلاع‌رسانی، تأمین تجهیزات زیرساختی ترافزاری و سخت‌افزاری آن، بهره‌وری از فضاها از طریق جذب نیروی با‌الگیزه و متخصص، تعامل با دیگر سازمان‌های فرهنگی و بالاخره جلب مشارکت مادی و معنوی.

دبیر کل هیأت امنای کتابخانه‌های عمومی کشور در پایان تصریح کرد: با تصویب قانون جدید مقدمات برخی از این اقدامات فراهم شده و ادامه راه در گرو همراهی مسئولان شهرداری، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و... است.

سرود کتابدار

ای سفیر شعور و دانایی
ای شکوفایی ای نمائشایی
می‌زند نقش مهربان شما
واژه واژه میان هر دفتر
هر ورق از کتاب می‌گوید
از تلاش تو سطر به سطر
ای شکوه شعور و دانایی
ای سرشت تو مهر و زیبایی
تو سزوار مدهشت و نگریم
تو نگهبان خطه دانش
مدح فرزانتگان تو را باید
ای تو تعبیر شور و آرامش
ای سفیر شعور و دانایی
تو طلوع بلند فردایی
با فرغ تو می‌شود روشن
هر شب بی ستاره تو بتاب
تو همانند علم بی مرزی
همجو دانش خسته و کمیاب
ای شکوه شعور و دانایی
ای شکوفایی ای نمائشایی

برگزیدگان

خبرین، کتابداران و دبیران کل برگزیده در بخشی از مراسم با حضور رئیس جمهوری تجلیل شدند و جوایزی دریافت کردند. اسامی آنان در هر بخش به شرح زیر است:

خبرین برتر

مهدی آذریودی (بوده حاج شیخ رضا حججی (صفهان)؛ دکتر مهین حبیبی (مرکزی)؛ حسن روحانی (مازندران)؛ فرنا شرفانی (هرمزگان).

دبیران کل برگزیده

دکتر محمدمنان ریاسی (شاکتکار اولین هیأت امنای کتابخانه‌های عمومی)؛ محمدابراهیم انصاری (لاری دبیر کل هیأت امنا در سال‌های ۶۹-۶۸ و برگرارکننده اولین آزمون کتابداری و مهندس معین فر.

کتابداران برگزیده

سکینه ناظرزاده (خراسان)؛ حسین باقری بافقی (لوده)؛ مصطفی فرجی (همدان)؛ محمدعلی هدایت (صفهان)؛ مریم خاتق‌ن پناه (سیستان و بلوچستان)؛ ایران چابکی (کرمان)؛ بهادر مهدی سامانی (چهارمحال و بختیاری)؛ داوود پهلوان (البرز)؛ اسامیل کجیمی (گوشکدۀ، صمدیه، باغیچر (مازندران)؛ سزودآوری (آذربایجان)؛ تیرسین قفل‌بیگ (اسمان)؛ همچنین ۲۶ تن از کتابداریانی که اسامی بازنشته می‌شده به نام‌های علی شوشی، مصطفی و مؤیدالشریف محلاتی نیز جوایزی دریافت کردند.



اهدای لوح کتابداران به خامنه‌ی

کتابداران کتابخانه‌های عمومی هم‌لوحی به سیدمحمد خامنه‌ی رئیس‌جمهوری تقدیم کردند که متن آن را در ذیل می‌خوانید:

بسم الله الرحمن الرحیم

حجت‌الاسلام و المسلمین جناب آقای سیدمحمد خامنه‌ی (دام‌عزیز)
رئیس فزانه جمهوری اسلامی ایران
سخن گفتن از بزرگ‌کردی که از دامان علم برآمده و بر آستان ادب بایده و در آستان فرهنگ درخشیده و عصری است با سطر دل‌انگیز کتاب لغت دارد، برای ما کتابداران - که چون او این خلعت فاخر را با افتخار بر تن کرده‌ایم - بسی غرورآفرین است.

در زمانه‌ای که فناوری‌های نوین ارتباطی، امکان ویژه‌ای برای بسط فرهنگ دیرپای کتاب و کتابخوانی فراهم ساخته است و این جریان مداوم اینک با شناسی حیرت‌انگیز به فراسوی مرزهای جغرافیایی ره می‌سپرد و اندیشه‌های نو در محدوده‌های ملی نمی‌گنجد، امیدوارانه می‌گوئیم محیط گرم کتابخانه‌ها را چونان گذشته حسیمنانه و خلاقانه به روی دوستداران کتاب گشوده داریم. با رعایت به اینکه سیاست‌ها و برنامه‌های دولت جمهوری اسلامی ایران برای توسعه فرهنگ کتاب و کتابخوانی در سال‌های اخیر به باز شنسته و توسعه‌یافته به حول و قوه الهی در زمره یکی از ده‌گانه بزرگ شش‌گانه درجهان قرار گرفته ما کتابداران توبه توبه خود تلاش خرابیم کرد که این موهبت بزرگ الهی را پاس داشته همچنان در راه اعتلا و توسعه فرهنگ کتاب و کتابخوانی در ایران عزیز بکوشیم.

بر قدمه خود می‌تایم که از رعایت و اهتمام بالای آن جناب و دولت معزز در پیگیری تصویب قانون تأسیس کتابخانه‌های عمومی کشور در اسفندماه ۱۳۸۲ بزرگداشت کتابداران و دیگر خادمان کتاب و اینکه توسعه انسانی و ترویج علم و فرهنگ را محور توجهات خود قرار داده‌اید، حسیمنانه سپاسگزاری کنیم.

کتابداران کتابخانه‌های عمومی کشور
حفظ آفر ۱۳۸۳

احکام‌تازه

۵ نفر از اعضای جدید

هیأت امنای کتابخانه‌های

عمومی کشور که از

سوی وزیر فرهنگ و

ارشاد اسلامی پیشنهاد

شده بودند احکام خود را

از رئیس جمهوری

دریافت کردند.

این افراد عبارتند از:

سیدجعفر شهیدی،

علی اصغر شاعر دوست،

محمدحسین

ملک‌احمدی، دکتر فاطمه

راکعی و حمیده معین

تقوی.



شماره ۲۱۱
مکتبینه ۸ آذر ۱۳۸۳
تیرماه ۱۳۸۳



کتاب و ادبیات پایداری

کیوان امجدیان



خاطره‌نگاشته های جنگ؛ یک نمای درشت

کنند. زیرا این خاطرات صرفاً برای آسایش نویسنده در لحظه‌ای خاص هستند و به جز حس چیز دیگری در آنها نمی‌توان یافت. اگر چه ویژگی حسی برتری است که در گزارش به چشم نمی‌خورد و همین مایه غرور و برتری خاطره بر گزارش است. انکای خاطره بر اساس صریح، ضرورت و سودی خاطره را کم رنگ می‌کند. از آن رو که حس را به تعبیر دقیق و در دست‌تر از شعر می‌توان یافت. ۴- خاطره نگاشته‌های جنگ را با بیان مقصد نامشود پدیدمانند به دو دسته کلی می‌توان تقسیم کرد:

الف: خاطره‌نگاشته‌هایی که ارزش تاریخی و ادبی آنها اندک است و این شأن تاریخی و ادبی اندک به چند دلیل است: نخست، سنس و کم‌مایگی بخشی از خاطرات منکوب و دست‌نوشته‌های روزندگان، از حیث سلامت و سلاست و نیز نگارش و دوم، کاستی و ناتوانی اطلاعات، برای مثال در برخی خاطرات مشاهده می‌شود که مطالب و حوادث در جای خود درج نشده‌اند، در تنظیم قطعات مختلف خاطره جابه‌جایی‌های صورت گرفته با اسامی مکان‌ها و اشخاص و تاریخ‌هایی که ذکر آنها به لحاظ رعایت محبت اسناد حسنی و واجب است به قفت و درستی نگارش نشده است. سوم، تأثیر پذیرفتن خاطرات از احساسات درونی نویسنده با نظر گاه شخصی وی، مثلاً مواردی وجود داشته که هیجان و اشتیاق نویسنده در بیان یک مطلب موجب اغلاط آن و برعکس، نظر گاه شخصی وی موجب بی‌اهمیت گننداند کردن مطلب دیگر و در نتیجه ایجاد آن شده است. بنابراین به نظر می‌آید چنین آثاری به جهت ضعف نگارش و ضعیفی که بر شمرده شده، قابل افتد و احصایب در شمار آثاری نباشند.

یکی از دلایل راه یافتن چنین ضعیف‌هایی به قلمرو خاطره‌نگاشته‌های جنگ، به موجب زمانی و مکانی که خاطرات جنگ در آن تحریر و نگاشته شده‌اند، بر می‌گردد. میدان‌ها و مناطق جنگی، برخلاف محیط‌های امن و آرام، کمتر امکان آن را فراهم می‌آورده‌اند که روزندگان آسوده و فارغ به نگارش خاطرات خود به هنگام وقوع و حدوث وقایع بپردازند. علاوه بر این، بی‌اطلاعی خاطره‌نویسان جنگ از وقایع نگارش و انکای آنها به توانایی‌های شخصی و در نتیجه، انعکاس ساده و بی‌پیرایه وقایع به زبان متعارف، موجب شده است که خاطره‌نویس‌ها عموماً با ملاحظاتی نگاشته شده نثرهای ادبی چندان سخاوتمند و متناسب نباشند.

ب: خاطره نگاشته‌هایی که به دلیل بهره‌گیری نویسندگان از آرایه‌های ادبی و آگاهی آنها به کج‌گویی روایت‌پردازی و مستند و درست یک جاده و کج‌گویی می‌پردازد. ارزش ادبی و تاریخی آنها چشمگیر است و در شمار آثار ادبی کمال‌قامتی می‌گنجد و البته تعداد آنها نسبتاً اندک‌شمار است.

۱- توجه به ارزش تاریخی خاطره، بیرون در نظریه کبری نویسندگان داستان و مان، قلم‌نامه‌ایست. روایات و خاطرات را آنکس می‌گنجد برای طایر امروزه همه فریاد می‌آورند که مسئولیت جنگ برداشت به‌سبب است. جنگ‌شاید، البته فراموشی نیست. (اکبر خوشبین پاشی) در حالت‌افزاید سیرت امام‌المطهر الصلی‌گ‌ن ان پیروی خود قصه و داستان و قلم‌نامه خوب است مگر چند جلدیلم می‌نویسد ساخت که در آن یک گروه برای مقدم کردن پانگه دشمن پروند و پس از آنکه چند نفر شهید شدند، سر انجام موفق شدند و فاتحه‌ها را گرفتند.

براستی چگونه می‌توان یافت با وجود پیش‌سازگاری دوره

دارد و خاطره نگاشته‌هایی از زمان‌های بسیار دور به دست آمده است. نظیر اسرار التوحیدی، مقامات شیخ الترمذی فی البحر (محمد بن منیر) که از جهت موضوع، در شمار نگارنده‌ها قرار می‌گیرد و تدریس و تالیف، نوعی خاطره نگاشته را از لحاظ پرداختن و زبان و لطافت‌ها و هنر روزی‌های بابی‌الری‌اشی‌اشختم می‌شود. همچنین تاریخ پهلوی که از جهت نحوه گردآوری و نگارش و نقل نویسنده در تصنیف، گونه‌ای خاطره نگاشته و به لحاظ موضوعی، برای تاریخی و از حیث ذخایر و ژانر، نوع پرداخت و اشا و سبک، نمونه نادر و فاخر نثر فارسی به شمار می‌آید (کمروی، ۱۳۳۸: ۹۸).

لیکن با این اوصاف کمتر کسی است که حوصله و جسارت ورود به این حیطه را داشته و قلم در سرزمین بی‌فایده خاطره نگاشته باشد. یکی از انگشت‌شمار کسانی که خاطر کرده و در این وادی پا گذاشته، هم او است که اقلی کوچک در کنار کتابخانه‌ای کوچک در خیابان رشت را بچولانگه، خاطر و خاطره کرده است. کتابخانه‌ای که احتمالاً بعدها خاستگاه مطالعاتی جدی درباره زیربنایی ترین جزء ادبیات - که به گمان من خاطره است - خواهد شد و در زمانی نه چندان دور آثار و نوشته‌هایی که به انکای ضاعت همین کتابخانه تألیف و تحریر و نگاشته شده‌اند و خواهند شد، به کتاب‌های درسی دانش‌آموزان و دانشجویان نیز راه خواهند یافت، بی‌آنکه کسی بداند



۲- یکی از کارکردهای اساسی خاطره، ثبت مسائل مهم برای آیندگان است. خاطراتی که در هر دوره نوشته می‌شوند، بیانگر وضعیت فرهنگی، اجتماعی و... آن دوره به شمار می‌آید. چنانکه امروزه یکی از منابع قابل استناد برای درک

بسیاری از مسائل و وقایع سال‌های گذشته مانند انقلاب، جنگ، وضعیت اسراء و... خاطرات مبارزان روزندگان و آزادگان است. این ویژگی، علاوه بر آنکه خاطره را به گنجینه عظیم تبدیل می‌کند که ارزش آن، گاه بسیار بالاتر از داستان و شعر است، خاطره را از کنج انزوا به متن جامعه می‌کشاند و به دلیل روشنگری‌هایی که بعضاً از آنجاست، منشأ ظهور و بروز رویدادهایی پس مهم می‌شود. به‌نظری

است این کارکرد اجتماعی خاطره با کارکردهای فردی آن نظیر ثبت بهترین لحظه‌های زندگی، بهره‌گیری از تجربه‌های خود یا دیگران، افزایش قدرت خودبیداری و تقویت‌اند، بالارندن مهارت نوشتاری و... متفاوت و شاید ارجح بر آن باشد. ضمن اینکه معمولاً با توجه به کارکردهای اجتماعی خاطره است که ارزشی کیفی خاطره‌نویسی ضرورت می‌یابد.

۳- معمولاً خاطراتی که در حساس‌ترین برهه‌های زمانی نوشته و ثبت می‌شوند، از لحاظ کارکرد اصلی خویش باز می‌مانند و کمتر موقتی می‌شوند. اطلاعات و نشانه‌های سودمندی به آیندگان منتقل

سال هشده فرار شد برای سیخ و یازدیدکنندگان مناطق جنگی جزوه‌ای آماده نمودم درباره خاطره‌نویسی. برای اینکه خاطره‌ها بی‌توجه نگارند نوشته باشند از یازدیدکننده‌ها خواسته شده بود تا مشاهدات خود را در قالب خاطره به روی کاغذ بیاورند و سپس ماحصل آنها در حضور او را به نام دوره آورد سرزمین نوره شرکت داده شود. مسؤولیت این کار از طرف جناب امیرسپین فردی به بنده محول شد. آن موقع من کم‌سواد هم چه این در و آن در زدم بلکه منبعی پیدا کنم برای نوشتن کتاب، چیز زیادی عایدم نشد. درباره گزارش و اصول داستان‌نویسی و خبرنگاری و... کتاب‌های بسیاری موجود بود. اما درباره خاطره و خاطره‌نویسی جز کتابچه‌ای از آقای حسینی درباره آموزش خاطره‌نویسی و ترجمه کتاب برت گندراگر به نام خاطرات نویسی ایرانیان و کتاب کم‌حجمی گدایرضا کمرب که عنوانش به گمانم خاطره نگاشته‌های جنگ بود، چیز دیگری نیافتم (البته بعدها فهمیدم که نویسنده اخیر مطالب دیگری هم درباره خاطره نگاشته‌اند که من آن زمان از وجود آنها اطلاعی نداشتم).

خلاصه بعد از کلی زیر و رو کردن کتاب‌ها و نوشته‌های پراکنده توانستم جزوه‌ای مشتمل بر تعریف خاطره، فرایند خاطره، ویژگی‌های زبانی و ساختاری خاطره، انواع خاطره، قواعد و قوانین خاطره‌نویسی، فرایند نگارش و تنظیم خاطره، رابطه خاطره و جنگ و... تهیه کنم. از این موضوع زمانی گذشت تا اینکه چندین پیش‌در جلسه‌ای شش‌نفره سخنان آقای کمرب بودم و ایشان هر آنچه رفته بودم بنام کرد و یادآور شدند. خاطره‌نویسی تقریباً هیچ فایده و قانونی ندارد و هر کس برای آن قانون گذاشته گراف گفته است. گفته‌های آن روز آقای کمرب موجب شد ذهن خود را از تمامی آنچه درباره خاطره و خاطره‌نویسی آشنانه بودم، ویرایش و پالایش کنم و در خلال این ویراستن و پالایش به نکاتی رسیدم که فکر می‌کنم لازم باشد جماعت کتابخوان بدانند.

۱- خاطره نقطه آغازین شعر و داستان و قلم بوده است. گمانا اینکه از آغاز کشف قاره آمریکا تا استقلال ایالات متحده که دوپست سال پیش رخ داد، توجه نویسندگان آمریکایی بیشتر معطوف به مذهب بوده است. امری که در مورد کانادا و نیز دیگر سرزمین‌هایی که مهاجران اروپایی آن را کشف کرده‌اند صادق است. در تمامی سرزمین‌های کشف شده، نخستین اشکال ادبی ابتدا از گزارش نویسی، نامه‌نگاری و شرح خاطرات آغاز می‌شود و سپس مطابق روح زمانه به شعر و سپس به آثار تاریخی و سیاسی و سرانجام پس از مدتی مدیبه به زبان می‌رسد.

اگر تاریخ را از هم دور برزیم می‌توانیم که با آغاز جنگ‌های مستعمراتی بین انگلستان و فرانسه بر سر خاک آمریکا که مهم‌ترین آنها بین سال‌های ۱۷۳۳ تا ۱۷۶۳ داد در دوره روزنامه‌نگاری، خاطره و خطابه جایگاهی بسیار بالاتر از شعر و بیان یافتند.

همچنین زمان تک‌گام در خلال دوره آغازین خود بیشتر جنبه‌های مستندگرنه و وقایع‌نگاری داشت و به وقایع زندگی دشوار مهاجران می‌پرداخت. این وضع نه تنها در کانادا و آمریکا و فرانسه که در همه جا صدق داشته است حتی در کشور ما که خاطره قدمتی بیش از شعر



کیوان امجدیان:
حرف من این است که اگر تمام یا نصف یا دست کم رزمندگان ارشده کاربردی ارشده باشند، شاید بتوان تا صدمسال دیگر همچنان موضوع برای خلق داستان و ساخت فیلم فراهم آورد

شماره ۲۱۱
مقتضه ۸ آذر ۱۳۸۲
کتابخانه



کتاب و ادبیات پایداری

آرسته گنجی‌پور



جوان امروز هیچ کتاهی ندارد که ارزش های دفاع مقدس را شناساند زیرا ما ما در بیان ، تقسیم و انتقال این حماسه بزرگ به نسل بعد از جنگ کوتاهی کردیم

آقای بیگی از کتاب «حماسه‌های همیشه» چه خبر؟
جلد چهارم آن را زیر چاپ دارم، چون بعد از چاپ مجموعه سه جلدی حماسه‌های همیشه دایم تعدادی از شاعران که دوست نپزیده تا زندگیکامه‌شان را چاپ کنم اظهار علاقه کردند که زندگیکامه‌شان در جلد چهارم باشد، برای همین در ادامه، جلد چهارم را شروع کردم که در حال حاضر مراحل چاپ را می‌گذرانم.

یعنی با چاپ جلد چهارم پرونده این مجموعه بسته می‌شود؟ البته از زاویه دیگر این موضوع را دارم پیگیری می‌کنم و آن اینکه بعد از چاپ این مجموعه متوجه شدم بسیاری از مردم تعلق خاطر عودشان را نسبت به جنگ به زبان شعر بیان کرده‌اند. یعنی آن‌حس و احساساتشان را در هنگام جنگ و هنگام بدوقه و استقبال و آوردن شهدا و تشییع جنازه پیکرهای شهدادان به زبان شعر بیان نمودند.به همین خاطر در یک دوره ۲۰ساله مطبوعات تأملی داشتیم و در این تأمل و تفرق نزدیک به ۲ میلیون صفحه مطبوعات را ورق زدیم و توانستم ۲۲۰۰فیش بردارم که حالا در حال و هوای شعر کلاسیک هست. سید هست نمیایی هست و بافت‌های ادبی که مردم نسبت به جنگ علاقه نشان داده‌اند.و حرف‌ها زده‌اند.

این اشعاری را که از زبان مردم در رابطه با موضوع جنگ گردآوری کرده‌اید آیا در جلدهای جداگانه‌ای منتشر می‌شود؟
بله،چون این اشعار را فقط مردم گفتند.یعنی جنو شاعرانی که صاحب اثر باشند نیستند. مردم کوچه و بازار هستند که در طول جنگ به این شکل جنگ را حمایت کردند.حالا ۲۲۰۰ فیش برداشته‌ام، از این تعداد ۱۰۰۰فیش به دلیل اینکه از نظر شعر و از نظر فنی و کلام پایین تر بودند حذف کردم.در حال حاضر ۳۲۰۰فیش انتخاب کرده‌ام که تقسیم‌بندی هم شده‌اند.

این تقسیم‌بندی به چه صورتی است؟

مجموعه فیش‌های انتخابی را در ۲۰موضوع تقسیم‌بندی کردم از جمله موضوع مفقودین، آزادگان، اسارت، شهدا، شهدای خاص، مبارزان، تخریب، نگاههای عاطفی مردم و… این اشعار در ۲ جلد منتشر می‌شود. ترتیب قرارگیری این اشعار در کنارهم نیز همان ترتیب سرودن این اشعار است که سعی کردم از اولویت‌بندی ارماعات کم‌بندی ۳۱شهریور ۱۳۵۹ تا ۳۱شهریور ۱۳۷۹ که یک دوره ۲۰ساله را شامل می‌شود.

منبع جوی آوری این اشعار فقط از طریق مطبوعات بود؟

نه،علاوه بر مطبوعات،بولتن‌ها یا وبسازبرنامه‌هایی هم اگر چاپ شده مورد استفاده من قرار گرفته.همچنین در کنفره‌های شعر دفاع مقدس و شب‌های شعر اگر ویژه‌نامه‌هایی چاپ شده حتماً از آنها نیز استفاده کردم.

انتشار اشعار مردم نیز در راستای همان حماسه‌های همیشه قرار می‌گیرد؟

بله،هر دوی اینها در یک راستا هستند.حماسه‌های همیشه که در ۳جلد چاپ شده که به اشعارن صاحب اثر و مشهور می‌پردازد و این مورد اخیر بر می‌گردد به میان مردم کوچه و بازار که تعلق خاطرشان را نسبت به جنگ به این شکل به زبان شعر بیان کرده‌اند. در حقیقت این مجموعه اخیر ریشه‌یابی می‌کند که شعر به عنوان یک پتانسیل نهفته و قوی در ذهن و زبان مردم همیشه جاری و ساری بوده است.در لحظات فراز

حماسه های همیشه سبز و جاری

گفت و گو با پرویز بیگی حبیب آبادی، شاعر

پرویز بیگی حبیب آبادی از شاعران نام‌آشنای حوزه ادبیات پایداری است که هنوز هم بسیاری از علاقه‌مندان شعر پایداری، شعر معروف او با عنوان «ایران چه غریبانه…» را با خود زمزمه می‌کنند. بیگی در سال‌های اخیر بیشتر وقت خود را معطوف کارهای پژوهشی و تحقیقاتی در حوزه شعر پایداری نموده است. حاصل پختن از این فعالیت‌ها در قالب مجموعه سه جلدی با عنوان «حماسه‌های همیشه» به چاپ رسیده که اسامال در جستاروه انتخاب بهترین کتاب دفاع مقدس جزو آثار برگزیده بود. به انگزوه آشنایی بیشتر با دیدگاههای این شاعر پیرامون شعر پایداری و همچنین آگاهی از کارهای در دست انجام وی گفت‌وگویی با او داشتیم که با هم می‌خوانیم.



و نشستی که پیش می‌آید در لحظات سخت تاریخی و با اتفاقاتی

که می‌افتد،مثل جنگ یا بلایای طبیعی مردم بیشتر عاطفی‌تر می‌شوندو آن احساس عاطفی‌شان را به زبان شعر بیان می‌کنند. در حقیقت نشان می‌دهد شعر هنر مملی ماست و هیچ گسستی در بین مردم و شعر ایجاد نمی‌شود،مجموعه حماسه‌های همیشه به دنبال همین است.

اگر اجازه دهید کسی به عقب برگردیم اصلاً چه طور شد به فکر دفاع مقدس ما را ازج می‌نهد وثبت آن را قریضه ملی می‌دانند. این ثبت می‌بایست درحوزه شعر نیز شکل بگیرد،با خودم فکر کردم که حماسه جزو لاینفک زندگی مردم این سرزمین است.

از فیروز تا اکنون و به همین اعتبار از اکنون تا آینده. حضور جدی بسیاری از شاعران در حوزه شعر دفاع مقدس صورت گرفت.دیدگاههای متفاوتی که داشتند.حائز اهمیت فراوان بود،باخبر و نشری که با بسیاری از شاعران در طول دوره گذشته داشتیم فکر کردم باید اثری درخور که دیدگاهها و شعر لطیف و وسیعی از شاعران را در برداشته باشد پدیدآید تا مرجع و مأخذ مناسبی برای تحقیق در حال و آینده باشد.با این اندیشه،قریب به هفت سال به جمع آوری زندگیکامه، نقد،نظر و دیدگاه شاعران و شعر آنان در موضوع دفاع مقدس پرداختم و بالاخره به یکی از آرزوهایم جامه عمل پوشاندم. همانطور که می‌دانید «حماسه‌های همیشه» که منتشر شده سه جلد است و شامل شرح حال ۲۲۰شاعر در ۱۷۷۰صفحه است.برای اینکه این کار که معمولاً بذکوره نویسی است از شکل سنتی خارج شود نظر شاعران را در موضوع شعر، شعر دفاع مقدس، بهترین آثار دفاع مقدس و بهترین شاعران دفاع مقدس ثبت کردم و در ادامه زندگیکامه، آثار دقیق و کامل شاعران را نیز آوردم. در حقیقت نوعی کاتالناشناسی هم هست.

در پایان جلد سوم و به منظور تسهیل در کار اهل تحقیق، فهرست کاملی از شاعران، سایر نام‌ها، عنوانین کتاب‌ها، مراکز نشر، مکان‌ها، نشریات، عملیات،مختلف، آیات، علوم و ماء تولد شاعران ارائه کرده‌ام که هر کدام به لحاظ تحقیقی می‌تواند مورد استفاده اهل فن قرار گیرد. برای مثال کتاب هایی که موضوعشان طالع بینی است.انشارات فراوانی به ویژگی انسان‌ها دارند. حال با تأمل در فهرست ماههای تولد شاعران می‌توان دریافت که این طالع بینی در مورد اهل هنر تا چه اندازه می‌تواند دقیق و علمی باشد و باز در فهرست نشریات می‌توان دریافت که کدام نشریه آثار بیشتری از دفاع مقدس را در طول فعالیت خود به چاپ رسانده است. در مقدمه کتاب نیز به این موضوع اشاره کردم که آنچه در پیش روی علاقه‌مندان است «نه حرف همه شاعران در موضوع دفاع است و نه همه حرف شاعران» است. پس از آنکه مجموعه سه جلدی حماسه‌های همیشه به چاپ رسیده،بسیاری از شاعران و نگاه اهل تحقیق از انتشار آن استقبال کردند که همین اقبال باعث شد تألیف جلد چهارم را کار کنم که در ادامه هم مجموعه دو جلدی اشعار مردم در ادامه همین پروژه در حال انجام

است.

شعر «غریبانه» در پرونده کاری شما جزو اشعار ماندگاری محسوب می‌شود که یادآور احساس‌های خاصی از روزهای دفاع مقدس است. در مورد این شعر و اشعار مشابه آن توضیح دهید.

در مورد غزل «غریبانه» و همچنین متنوی آن همیشه سبز» من قبلاً هم توضیح داده‌ام و آن اینکه همیشه سعی دارم در نگاه به اطراف و بیان شاعرانه آن، دیدار خودسانسوری نشوم. در غزل «غریبانه» و متنوی بلند آن همیشه سبزه سبز یعنی شامش آنچه را که در اطراف می‌گذرد،صادقانه بیان کنیم. غریبانه را در شرایطی سرودم که بیست سال بود آرزوی دیدن مشهور و آبدان را داشتم،یعنی درست بیست سال قبل و در حالی که چهار سال از کودکی تا شروع دبستان را در آن دو شهر گذارده بودم آنجا را ترک کردم.حالا (یعنی سال ۱۳۶۰) بیست سال می‌گذشت. باید شاعر و عاشق باشی، شوق دیدار میدجد شعر کودکی خود را داشته باشی. در راه رفتن به آبدان و خرمنشهر خمیاره‌ها به استقبالت بیایند، بدون آنکه بدانی از یک میدان مین عبور کنی. در لحظات غروب به خرمنشهر برسی روی پارچه‌ای نوشته باشند، اما غریبانه می‌کنجیم و غریبانه به شهادت می‌رسیم؟ شهر در دست دشمن باشد، با دیدن پرچم عراق روی ساختمان‌بانگ تکی خرمنشهر هزار بار آرزوی مرگ کنی. آنچه در اطرافت می‌گذرد خلاصه‌ای از آشتی و خون و خاکستر باشد.و چاره‌ای جز نگرستن و گرفتن نداشته باشی؛ تا ناگهان پتانسیل ذخیره شده در ضمیرت تاخودکاهت اثرزنی خود را برها سازد و «غریبانه» متولد شود. در متنوی «آن همیشه سبزه نیز همین اتفاق‌ها می‌افتد.باید تمام نمای اطرافت باشی. شکست‌ها و پیروزی‌ها را بیینی، بدانی که وقتی کوبه‌ها در دهانه فاد در انتظار رسیدن اجساد هستند دیگر انتخاب نمی‌کنند؛ همه را با هم می‌بلعد و نیز بدانی در دوری که همه «آوارکس ای آمریکا و تجهیزات پیشرفته دشمن و ارتباطات ماهواره‌ای همه چیز را بیبینی می‌کنند ناگهان ابری سیاه بالای می‌آید امکان پرواز از دشمن می‌گیرد، آنقدر می‌بارد تا ناگنک‌های دشمن به گل نشینند و باید بار کنی که این همان امداد قیبی است.یعنی اگر همه چیز با هم بدی و خود را سانسوزی نگردی، با محاطب خودم صمیمی بودی و در شعره دنبال برداشت‌های سیاسی از هر دست و هر شکل نبودی، بدیهی است که روی ضمیر مشترک ک عاطفی مخاطبان خود نیز دست می‌گذاری و در انجام رسالتی که بر دوشنت نهاده شده است قدری توفیق می‌یابی و به سهم و بیضاغت خویش که فکر می‌کنی قابل توجه است.

با توجه به جایزه ای که اسامال در جستاروه انتخاب بهترین کتاب سال دفاع مقدس به مجموعه سه جلدی حماسه‌های همیشه تعلق گرفت، اطمینی این جایزه چه تاثیری در روند شکل‌گیری جلدهای بعدی این مجموعه خواهد داشت؟

طبعاً این تاثیر که نیست، اما خوب من چون در زمانی به سرودن روی آورده‌ام که جنگ شروع شده بود، بنابراین تعلق خاطر فراوانی به مسالک دفاع دارم.من معتقدم که حماسه جزو لاینفک زندگی مردم ایران زمین است. از دیدیاز تاکنون و اگر این حماسه با حکیم طوس در شش‌هستم می‌سراید هنوز هم تمام

جوان امروز هیچ کتاهی ندارد که ارزش های دفاع مقدس را شناساند زیرا ما ما در بیان ، تقسیم و انتقال این حماسه بزرگ به نسل بعد از جنگ کوتاهی کردیم

شماره ۶

مقدمه ۸ شهریور ۱۳۸۲

آرسته گنجی‌پور

دارد.در این فاصله زمانی این حماسه ادامه داشته‌استبه سینه به سینه و این بعد حماسی گشته که به امروز رسیده و همیشه هم در ذهن و زبان مردم ما بوده است.حالا حماسه را نباید تنها در جنگ جست‌وجو کنیم.بزرگترین حماسه‌ای که در سال گذشته شاهد آن بوده‌ایم در تقصیه بیم‌الافتاق‌انفاد این هم عاطفه مردم را نشان می‌داد.گاه حماسه در یک برده است؛گاه در یک استقبال و گاه هم در مراسم تشییعی و گاه در تشکیلی است که پیدای‌شود آن هم با حضورهمین مردم که حماسه‌های دیگری را در مقاطع دیگر آفریده‌اند.

به هر حال من اعتقاد دارم حماسه در ذهن و زبان مردم ما هست و در برهه‌های ازننگی مردم ما حضور دارد و خودش را نشان می‌دهد.این بتاسیلسی تهنفته در مقاطع خاص خودش را بروز می‌دهد.حالا با این توضیحات اگر این کتاب هم برنده نمی‌شد،من همان کار خود را که تحقیقات در این زمینه است ادامه می‌دادم.البته این اولین کارم نبود که جایزه می‌گرفت تا حالاچهار تا از کارهایم این عنوان را گرفته‌اند.

با توجه به هدفه‌هایی که در حوزه شعر پایداری دارید نقاط ضعف و آسیب‌های این نوع شعر را در کجا می‌بیند؟

همیشه برای من این سؤال دردآور بوده است. در یک جنگ تمام عیار است که می‌توان ملتی را محکم زد.این افتاق برای ما افتاد.دنیایا همه تئوری‌ها و محاسبه‌هایش را نقش بر آب دید. ما در جنگی قرار گرفتیم که دشمنان ما در آن متحد بودند یعنی دشمن ما از حمایت ۵۲ کشور برخوردار بود. اما وقتی عشق به میدان آید دیگر از سلاح کاری ساخته نیست. دنیا به کرات در مقابل عظمت ما سر فرود آمد. ما به این قدرت که سرچشمه‌ای لازار دارد اعتراف کرد اما متأسفانه در ثبت و تبیین آن همه ایثار و رازمندی کوهانی کردیم و با سیاسی کردن مقوله جنگ،آسیب‌های فراوانی به آن وارد کردیم.چون امروز هیچ گناهی ندارد که ارزش‌های دفاع مقدس را شناساند.زیرا ما در بیان تفهیم و انتقال این حماسه بزرگ به نسل بعد از جنگ کوهانی کردیم و یا قرار دادن آن در بازی‌های مفرحک سیاسی به افتاد و سیادت خوبی‌ش ضربه زدیم.

اولین مجموعه شعر شما در چه سالی چاپ شد و چه عنوانی داشت؟

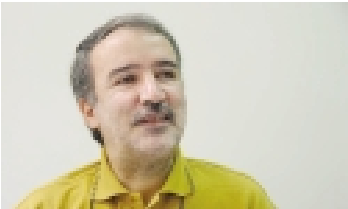


همان مجموعه شعر غزلیانه،بود که در سال ۱۳۶۹انتشارات امیرکبیر آن را چاپ کرد.بعد از آن هم «ایته در غبار» بود که تأملی در ناکرهای شعر فارسی بود.چهار نثرگو با عناوین: «روز روشن»، «مجمع الخواص»، «تخفہ تالی» و «نضر آبادی» که مجموعاً تحقیق، تلخیص و تطبیق را شامل می‌شود.بعد از آن مجموعه شعر «آن همیشه سبز»انتشر کردم که منظومه‌ای در جنگ بود و مجموعه‌ای به نام «گل» غزل، گل‌له که گردآوری شعر دفاع مقدس بود.همچنین گزیده‌ای از اشعار و دانش بیست‌سال منتشر کرد. ۲۰مجموعه شعر دیگر را هم با کمک دوستان شاعر تحقیق کردم روی شو دفاع مقدس و ادبیات پایداری که کار مشترکی بود و منتشر شده،به افتخار حماسه‌های همیشه که سه جلد آن انتشار یافته و مابقی در دست انتشار است. به غیر از پروژه حماسه‌های همیشه طرح‌های دیگری هم در دست کار دارم؟

بله. کار دیگری در موضوع امام (ره) دارم. در این کار کلیه تعبیری را که شاعران مختلف برای شخصیت امام خمینی(ره) به کار برده‌اند فیض برداری کرده‌ام که تقریباً ۴۴۰۰۰فیش می‌باشد که توسط مقام امام در نشر شاعران است.این کتاب ۶۰۰صفحه‌ای توسط مؤسسه تنظیم و نشر آثار حضرت امام خمینی(ره) چاپ و منتشر می‌شود. عنوانی که برای این کتاب انتخاب کردم «اسمای امام در شعر معاصر» است و امین‌ولوم هرچه زودتر چاپ و منتشر شود.

دیدار با مرتضی سرهنگی؛ مسؤ ول دفتر ادبیات و هنر پایداری حوزه هنری

دغدغه کتابخانه تخصصی جنگ



مرتضی سرهنگی همان سردبیر دو هفته‌نامه کمان است که چندی پیش با انتشار دویستین شماره به کار خود پایان داد. سرهنگی همان زمان نیز در کنار سردبیری این نشریه مسؤولیت دفتر ادبیات و هنر مقاومت حوزه هنری سازمان تبلیغات اسلامی را به عهده داشت.

در حال حاضر با اتمام دو مرکز دفتر ادبیات، هنر مقاومت و دفتر ادبیات و هنر انقلاب اسلامی (مسؤولیت این مرکز وارد را عهده‌دار است. در یکی از روزهای آبان‌ماه امسال پای صحبت‌های این مسؤول فرهنگی در یکی از فعال‌ترین حوزه‌های ادب پایداری نشستم.

حرف‌های سرهنگی باز هم از جنس دل‌سوزی و نگرانی برای ادبیات پایداری این سرزمین بود. همانند پداری که نگران فرزندان خویش است. البته مرتضی ادعای پذیرخوانگی در این سرزمین نداشت. آن هم در حوزه ادب پایداری که بهیچ در این سال‌ها زحمت کشیده است. نگرانی سرهنگی بیشتر از بابت کتاب‌ها و نوشته‌هایی بود که درباره جنگ در این سال‌ها نوشته شده‌اند و اکنون نیاز به توثیق دل‌سوزی دارند تا به درستی در دسترس مخاطبان این نوع ادبیات ویژه قرار گیرند. او در تعریف این کتاب‌ها و نوشته‌ها می‌گوید: «پس از پایان هر جنگی این نوشته‌ها و کتاب‌ها هستند که ما را به سوی داوری درست درباره چنین واقعه بزرگی رهنمون می‌شوند. اهمیت این آثار وقتی برای ما روشن‌تر می‌شود که در تقییم چنین آثاری دیر یا زود، تنها زمانه و سخنگوی سربازان و ملتی است که سال‌های جنگ را با بیم و امید سپری کرده‌اند و برای رسیدن به صلح، توانای سراج از توان بشری پرداخته‌اند.»

سرهنگی برای آثار مکتوبی که از جنگ باقی می‌ماند ارزش والا یی قائل است و تا حد شگانسنامه و پرچم یک ملت برای آنها احترام می‌گذارد. «آثار مکتوبی که از جنگ باقی می‌ماند در واقع شناسنامه نسلی است که راضی نیست به هیچ تبعیضی نه آن را از دست بدهد و نه با آن معامله سیاسی اقتصادی کند. بویژه آنکه جنگ این نسل یک جنگ دفاعی باشد. این نسل مدافع می‌خواهد از این شناسنامه پرچم دیگری برای ملت خود بسازد که تا بیدفرزندان سروسپیش در روزهای صلح و حیات جنگ این پرچم فلک‌نازی و از خودگذشتگی را فراموش بیینند.»

بخش دیگری از صحبت‌های سرهنگی راجع به کیفیت و ارزش آثار منتشر شده در حوزه ادبیات پایداری است که امروزه با آثار شاخص جهانی در این زمینه برابری می‌کند و گاه حتی از مشابه خارجی خود برتر هستند. او در این مورد می‌گوید: وقتی به تنوع و پرمایگی آثار دوران دفاع ۸ساله‌مان نگاه می‌کنیم، اولین نکته‌ای که به ذهنمان می‌رسد این است که بسیاری از این آثار از کتاب‌های شناخته شده ادبیات جنگ‌های جهان برتر است. این برتری را در فرم و محتوا به سهولت می‌توان تشخیص داد. نکته دوم این است که این آثار در جامعه خودمان چندان شناخته شده نیست. در صورتی که ادبیات جنگ در جهان یکی از گونه‌های آهنگ است که مردم کتابخوان و حتی عادی اقبال بسیاری برای خواندن این کتاب‌ها از خود نشان می‌دهند.

سرهنگی در ادامه صحبت‌هایش به نکته سومی اشاره می‌کند که به اعتقاد او نکته کلیدی حرف‌هایش در این دیدار دوستانه است.

سرهنگی می‌گوید، آنکه سوم این است که با خواندن بعضی از این آثار، از خود می‌پرسم: در کنار چگونه می‌توان به همه با اعتماد بسیاری از این آثار دست پیدا کنیم. شاید آنچه بیشتر از دو نکته دیگر جای گزایه برای ما باقی بگذارد همین نکته سوم است که تا امروز یک کتابخانه تخصصی از آثار جنگ

کتاب

خلاقیت و ابتکار رزمندگان

خلاقیت و ابتکار عمل رزمندگان اسلام در دفاع مقدس، عنوان کتابی است که مؤسسه چاپ و انتشارات دانشگاه امام حسین(ع) آن را به طبع رسانده است. کتاب حاضر، مدله و مجموعه مقالات ارائه شده در نخستین همایش علمی «سربازی برپرسی ویژگی‌ها و عوامل خلاقیت و ابتکار عمل رزمندگان اسلام در هشت سال دفاع مقدس است که سی‌ام و سی‌ونهمین آرايهيشت سال ۸۹ توسط دانشگاه افسری دانشگاه امام حسین(ع) در اصفهان برگزار شده است. این همایش با سه محوریت خلاقیت و ابتکار عمل و دیرپری و فرماندهی، خلاقیت و ابتکار عمل و روابط انسانی و نهایتاً خلاقیت و ابتکار عمل در سازمان نظامی برگزار شده است. این کتاب متشکل از ۱۸ مقاله از ۱۸ نویسنده است و انتشارات امام حسین(ع) آن را در ۱۰۰۰نسخه و با قیمت ۱۹۰۰۰ریال به بازار نشر عرضه کرده است.

در گونه‌های مختلف و با استانداردهای معمول تأسیس

شاید بگویید آنگذر سال‌ها ریز و درشت سیاسی گویان جامعه را گرفته که بسیاری از مباحث پایه‌ای فرهنگی را تحت تأثیر خود قرار داده است. حتی شاید بگویید جامعه‌ای مثل جامعه ما که کارهای زمین و آسمان بسیاری دارد نباید این حد دستخوش حوادث داخلی و خارجی باشد.خواستش که بروز و رونق آن هیچ نقش نداشته است. ظاهراً آن بسیاری از موارد داخلی و آهنگ‌آهنگ داخلی که در ذهن نیست، علاوه بر مسائل که بروز آن چه در داخل و چه در خارج از عهده و اراده ما خارج است، بسیاری از اوقات اثر زی‌اجتماعی ما صرف موضوع‌ها و مسائلی می‌شود که دانسته و یا ندانسته خودمان به فراگی شدن آن دامن می‌زنیم و خود نیز گرفتارش می‌شویم.ای کاشی بعضی از این موضوع‌ها حتی ارزش یک دقیقه فکر کردن داشت. او اینکه این فرصت‌ها را از دست می‌دهیم.زبان می‌کنیم و زمان را به کشتلی می‌سپاریم که ما ازملتی بی‌گفتنه و بی‌آینده می‌پسنداد.

دفعه‌ها اصلی نوی سرهنگی ایجاد کتابخانه‌های تخصصی جنگ است. آن هم علاوه بر شهرهای بزرگی همچون تهران در شهرستان‌ها و حتی در روستاهای دور افتاده‌ای که به اعتقاد سرهنگی در زمان حضور ی پر رنگ داشته‌اند.

مرتضی سرهنگی در این باره می‌گوید، آنکه سوم که درباره ایجاد کتابخانه‌های تخصصی جنگ در این صحبت‌ها به آن اشاره کردم علاوه بر تفهیم ضرورت آن به مدیران فرهنگی جای بسط و گسترش را در شهرستان‌ها یا دور می‌شویم. اساساً جنگ‌های دفاعی تب جنگ مردمی است و بر همین تاسیب هم خلق آثار آن از دورترین روستاها تا شهرهایی که کانون و خطوط اصلی نیروها بوده‌اند بیاید.»

به اعتقاد سرهنگی ایجاد کتابخانه‌های تخصصی جنگ در وهله اول مسیر آری‌اری محققان و پژوهشگران هموارتر می‌سازد و در وهله دوم باعث آشنایی توده‌های مردم با این ادبیات ویژه می‌شود. او در این باره می‌گوید، ایجاد کتابخانه‌های تخصصی جنگ راه را برای محققان و پژوهشگران هموار می‌کند تا در این زمینه به یافته‌های تازه‌ای از موضوع‌ها و مباحث دوران دفاع دست یابند. این اقدام باعث می‌شود تا طراف‌های بیشتری از نسلی که مدافع این سرزمین و آیین آن بوده است، کشف شود. اگر اجازه به‌بیم شش‌ه‌ماه کتاب‌تول و انرژی مدیران فرهنگی را صرف خود کند و آنان به جای ابدیت‌بند به کتاب و کتابخانه و سربازهای برای رشد دانش عمومی مردم به روزها و چندسال‌های ساختگی آن بپردازد چقدر گدولیم چقا به چه‌به شناسنامه نسلی که می‌خواهد از آن پرچم دیگری برای ملت خود بسازد.

ایجاد کتابخانه‌های تخصصی جنگ

راه‌ر ابرای محققان و پژوهشگران هموار

می‌کند تا در این زمینه به

یافته‌های تازه‌ای از موضوع‌ها و مباحث دوران دفاع دست یابند



۷

شماره ۲۱۱

مخترشده آذر ۱۳۸۳

مخترشده آذر ۱۳۸۳



کتاب و ادبیات پایداری

مرتمی قدیمی



از جنوب لبنان تا جنوب ایران



انتشارات مرکز اسناد انقلاب اسلامی، جلد اول خاطرات سردار سید رحیم صفوی راجحت عنوان «از جنوب لبنان تا جنوب ایران» به چاپ رسانده است. این کتاب به‌وسیله مجید نجشدیور تدوین شده و به کتفه سردار صفوی در غرناقا و جهادات بزرگ ملت ایران و میزان کتفام همچون پاکری‌ها و سلیمی‌ها که در پی نام نودند.
خاطرات سید رحیمی (رحیم) صفوی به خوبی نشخ سوزان مسلمان و انقلابی را در مبارزه با رژیم پهلوی در دهه ۱۳۰۰ نشان می‌دهد. این کتاب شامل خاطرات دوران کودکی و نوجوانی و دوران روزه به دانشگاه، خدمت سربازی، حضور وی در قبه مرجع از ایران و همچنین درگیری از ضد انقلاب و شروع جنگ تحمیلی است. در این کتاب افرادی نیز به جنگ گرومان شده‌است.
مرکز اسناد انقلاب اسلامی در انتهای کتاب اسناد و تصاویری از سردار صفوی آورده است.
این کتاب در سال ۱۳۴۲ به‌یازدهمین سالگرد انقلاب و با شمارش ۳۰۰ نسخه با قیمت ۲۰۰۰ تومان عرضه شده است.

اولین همایش پاسداران اهل قلم با حضور سردار رحیم صفوی فرمانده سپاه پاسداران انقلاب اسلامی و با شرکت بیش از هزار نویسنده پاسدار، چهارشنبه ۲۷ آبان در لانه جاسوسی برگزار شد.

این همایش با هدف معرفی مهمترین آثار نویسندگان پاسدار پس از گذشت ۲۶سال از تأسیس سپاه پاسداران انقلاب اسلامی برای اولین بار برگزار شد.

در این همایش سردار رحیم صفوی فرمانده سپاه پاسداران انقلاب اسلامی با اشاره به این موضوع که برگزاری چنین همایشی افتخار بسیار بزرگی برای خانواده سپاه است گفت: ملت ما یک ملت بزرگ کهن و تمدن‌ساز در طول تاریخ بشری بوده است و بررسی تاریخ ایران در قرن‌های ۵ و ۶ قمری حاکی از جایگاه علمی ایران است.

صفوی در ادامه گفت: جاودانگی‌هایی به این ملت کهنسال کرد و در این منقطع از تاریخ یک انقلاب بزرگ در مقاس جهانی را به پیروزی رساند که این انقلاب سرازاز یک تمدن جدید اسلامی است و این انقلاب نوانسخته حرف جدیدی را در جهان برزند. این انقلاب نشان داده که با علم و دین می‌توان کشوری ایجاد کرد و می‌توان با ترکیبی از آزادی و دموکراسی به هزاره دین را به عنوان مکتب سیاسی معرفی نمود.

فرمانده سپاه پاسداران انقلاب اسلامی در ادامه پس از اشاره به این موضوع که قرن حاضر قرن داناتی و قرن پیداری ملت‌های مسلمان است سزوالی را مطرح کرد.

اولین همایش پاسداران اهل قلم

پاسداران اهل قلم نخستین گام در شناسایی پاسداران اهل قلم است گفت: امیدواریم در آینده شاهد اقدامات دیگر در این حوزه باشیم و به ضرورت وجود همایش‌های بعدی، دبیرخانه دائمی پاسداران اهل قلم، کارگاه‌های نویسندگی و کارون نویسندگان پاسداران اهل قلم اشاره نمود.

حجت الاسلام و المسلمین دکتر علی اکبری، معاون فرهنگی ستاد مشترک پاسداران انقلاب اسلامی دیگر سخنران اولین همایش پاسداران اهل قلم گفت: فرازنگی انسان همچنان که در زیر زبان او پنهان است در زیر انگشتان او نیز نهان است.

وی با اشاره به این که قلم به مراتب در نشان دادن هویت انسان توانمندتر است گفت: زوایای یک نوشتار می‌تواند ایجاد وجودی و نشون مختلف فکری و درجه فکری انسان را نشان بدهد. حجت‌الاسلام علی اکبری پس از مطرح نمودن این مقدمه در زمینه جایگاه کتاب و نویسندگی اظهار داشت: این افتخار سپاه است که تعداد زیادی از پاسداران اهل تألیف هستند و ایشان توانسته‌اند آثار گرانبهایی را از جهت کمی و کیفی از خودشان به جای بگذارند.

معاون فرهنگی ستاد مشترک سپاه پاسداران انقلاب اسلامی با بیان این مطلب که از مدت‌ها قبل این فکر شکل گرفته بود تا از مؤلفان و محققان تجلیل شود، گفت: در مدت گذشته پس از مطرح نمودن موضوع برگزاری همایش ۱۳۰۰ اثر به مجموعه همایش واصل شده است. ما باید با شناسایی



قابلیت‌ها و مدیریت کردن این استعدادها و حوزه‌هایی که برادران آماده‌گی ورود به آن را دارا هستند، این قابلیت‌ها و توانایی‌ها را در اهداف سازمان و اهداف نظام و انقلاب به کار ببریم.

وی خاطرنشان کرد، حضور شرکت‌کنندگان در فرصت زمانی کم‌نست به اینکه اولین همایش ما در این زمینه بود، بسیار جالب توجه بوده که به نظر بنده این کار باید هرچه بیشتر توسعه یابد، به گونه‌ای که در سطح نیروهای مسلح برگزار شود.

حجت‌الاسلام علی‌اکبری در پایان پس از اشاره به این موضوع که در برگزاری چنین همایش‌هایی می‌بایست کیفیت کارها را مورد نظر قرار داد و به کاربردی بودن آثار نیز توجه داشت اظهار امیدواری کرد که سال آینده همین برنامه گسترده‌گی بیشتری داشته باشد و همچنین کتاب برتر هر موضوع نیز در همایش بعدی پاسداران اهل قلم معرفی شود.

در این همایش حجت‌الاسلام موحیی، نماینده ولی‌فقیه

دو سپاه پاسداران انقلاب اسلامی پس از اشاره به این موضوع

که قلم دانش و علم گذشتگان را در اختیار نسل حاضر

می‌گذارد و در واقع قلم یک حلقه اتصال است. روایتی را از

پیامبر اکرم(ص) مطرح نمود.

وی گفت: پیامبر اکرم(ص) فرموده‌اند: ۳ چیز است که نزد

خداوند با تمام وجود حضور پیدا می‌کند: اول صدای گودش

قلم دانشندان، دوم وجود قدم‌های جاهدین فی سبیل‌الله

و سوم صدای چرخ بوع ربسی زنان پاکدامن. وی پس از بیان

این روایت به جایگاه تا ارزش نویسندگان و دانشندان اشاره



نمود و گفت: قلم یک نویسنده به اندازه سلاح یک رزمنده با ارزش است.

وی گفت: به وسیله قلم می‌شود حقایق معنوی و الهی را ملموس کرد. حجت‌الاسلام موحیی در قسمت دیگری از سخنانش گفت: جای سینه است که در نظمه حکومت اسلامی و در نمایشگاه بین‌المللی کتاب در کنار بسیاری از کتاب‌های با ارزش، شاهد کتاب‌های گمراه‌کننده هستیم. کتاب‌هایی که خداخوان، ضد حکومت اسلامی و ضد ولایت یقیه است. وی در ادامه به این موضوع اشاره کرد که اگر یک کتاب گمراه‌کننده وارد خانه‌ای شود و اعضای آن خانه را گمراه کند آن فرد که کتاب را آورده است روز قیامت مفری نخواهد داشت.

اطلاوح‌رسانی در زمینه برگزاری همایش که از ۲۰هه و نیم قبل آغاز شده بود، مورد توجه ۱۱۰۰ نفر از پاسداران اهل قلم قرار گرفت که بیشترین مؤلفان شرکت‌کننده در همایش از حوزه نمایندگی ولی‌فقیه از سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، دانشگاه امام حسین(ع) و دانشگاه بقیةالله(عج) و نیروی مقاومت بسیج بودند.

در راستای این همایش و انتخاب بهترین آثار رسیده به دبیرخانه همایش دارون که در ۱۲ گروه پیش‌بینی شده، به اعضای شرکت‌کننده در همایش ۱۳۳۱۱ اثر را به دبیرخانه ارسال نمودند.

ارسال می‌شود که ۸۵۱ مؤلف مقاله و ۴۴۴۴۰ کتاب به ارسال نموده بودند.

گروه‌های مباحث اعتقادی با دو زیر شاخه کلام، فلسفه و عرفان و همچنین تاریخ اسلام، علوم قرآنی و حدیث، مباحث فرهنگی، ادبیات کودک و نوجوان و ادبیات بزرگسالان، علوم اجتماعی، اقتصاد و مدیریت، مباحث نظامی و امنیتی، مباحث فنی - مهندسی، علوم پایه، بهداشت و درمان، مباحث حقوقی، مباحث سیاسی، ترجمه و خدمات نشر ۱۲ گروه پیش‌بینی شده برای بررسی و داوری آثار رسیده به اولین همایش پاسداران اهل قلم بوده که داوران همایش در هر یک از این گروه‌ها پس از بررسی آثار بهترین‌ها را انتخاب نمودند که برگزیدگان جاودگی نیز دریافت کردند.

یکی از اخطات جالب توجه این همایش معرفی سردار رحیم صفوی فرمانده سپاه پاسداران انقلاب اسلامی به عنوان مؤلف برگزیده در بخش مباحث علوم نظامی بود.

صفوی در گفت‌وگو با خبرنگاران با اشاره به تألیف مجموعه پنج جلدی جغرافیای نظامی ایران از این دوره به عنوان یک مجموعه دارای محتوای جدید و رویکرد نو در زمینه جغرافیای نظامی یاد کرد و گفت: محتویات این کتاب از انسجام خاصی برخوردار است به این نحو که جلد اول از شمال غرب تا جنوب غرب، جلد دوم راجع به شمال شرق ایران، جلد سوم درباره منطقه خلیج فارس و جنوب شرقی ایران است و در جلد چهارم راجع به استان‌های مرکزی ترمیح داده‌ام و در نهایت جلد پنجم را به صورت ویژه به تهران و امنیت این شهر اختصاص داده‌ام. صفوی در ادامه افزود: این کتاب حاصل تجریبات دفاع مقدس و تفکر علمی و نظامی من و فکر می‌کنم برای دانشجویانی که در رشته‌های نظامی و امنیتی تحصیل می‌کنند، مفید است.

در حاشیه برپایی اولین همایش پاسداران اهل قلم، نمایندگانیمت عنوان اصعب امیده برگزار شد که در این نمایشگاه کنگه آثار رسیده به همایش در معرض دید حاضران در همایش قرار گرفت.

مقاله‌های پاسداران مؤلف بسیار بزرگ نبود اما مورد توجه بازدیدکنندگان واقع شد.

نمایشگاه صحیح امید نیز براساس دسته‌بندی‌های آثار رسیده به همایش تقسیم‌بندی شده بود و کتاب‌های فنی - مهندسی، تألیفات سیاسی - حقوقی، تألیفات نظامی و امنیتی، تألیفات پزشکی و بیوپزشکی و نهایت اجتماعی و اقتصادی در معرض دید بازدیدکنندگان قرار گرفته بودند. قره‌های آثار نظامی و امنیتی و نیز آثار سیاسی بسیار مورد توجه بازدیدکنندگان واقع شده بود. آندکر که بازدیدکنندگان

می‌بایست مدتی تحمل می‌کردند تا می‌توانستند وارد غرفه شوند. نکته جالب توجه در برپایی نمایشگاه آثار مؤلفان پاسدار نهییه قلم‌های قاب کوچک همرا با عکس و معرفی آثار مؤلفان برگزیده بود که در قوه‌های مختلف در معرض دید قرار گرفته بودند.

^[1] شماره ۲۱۱

^[2] منتشره از انتشارات



با رئیس مجلس حضور دارند، ناآران از تخصیص گروه‌ها و زیرگروه‌های موضوعی مناسب، تفکیک موضوعی کتاب‌ها و تشخیص محتوای آن‌هاست.امری که تعاقب در آن‌ها ملاک‌های علمی داری را نیز برشوال می‌برد.

آنهایی که با انواع تفکیک‌های دانش بشری آشنا هستند می‌دانند که چندانکه تفکیک منطقی وجوددارد که بهترین آن‌ها تفکیک همدلی است. که در آن تمامی دانش بشری به دو موضوع کلی تقسیم می‌شود و هر موضوع به دو قسمت، اثلی آخر، گرهج همه این‌ها قرارندای است و عدول از آن‌ها، به شرط علمی و منطقی بودن، به هیچ‌وجه بایستد نیست.

با نگاهی به تفکیک موضوعی کتاب‌های خوشواره هشتم، در می‌یابیم که هیچ فاعلهای مرتب بر آن نیست، آن هم در موضوعی مثل «جنگ» که به اعتقاد نگارنده تقریباً در تمامی ابعاد مختلف دانش بشری امکان تألیف و تحقیق و الزحشی دارد و به همین خاطر کتاب‌های مختلف در موضوعات ده‌گانه دانش یعنی: «کلیات (فهرست‌ها، کتاب‌شناسیها، دانشنامه‌ها و ...)، فلسفه و روش‌شناسی،دین، علوم انضماهی (سیاست و اقتصاد)، زبان، علوم محض، علوم کاربردی (مهندسی و پزشکی)، هنر، ادبیات، تاریخ و جغرافیا،اه، دربارهٔ جنگ، علمی،خصوصی، جنگ ایران و عراق» به‌وجود آمده‌است.

تفکیک گروه‌های موضوعی اکسینه‌ها در خوشواره هشتم، که کم و بیش در دوره‌های پیشین نیز وجود دارد، در ۸ گروه عبارتست از: تحقیق و پژوهش،خاطره‌اشعار،شاعر/شعر/جنگ و زندگینامه (شید)،کردک و نوجوان(دست‌نوشته‌ها و اثر ادبی.

از آنجا که برخی عناوین ناراسه‌ند یا مقاله محوایی بیایه‌های هیأت داران موجه می‌شوم که «تحقیق و پژوهش»، فقط حوزه‌های تاریخی،سیاسی،اجتماعی،فلسفی و ادبی‌رسانای

این موارد نیز می‌تواند گروههای مستقلی را تشکیل دهد. با نگاهی به برخی از آثار انتخابی در هر گروه (کسینه)داری درمی‌یابیم که مشکلات و نارسایی‌ها در فرایند تفکیک موضوعی کتابها و تشخیص محتوای آنها حتی در آثار برگزیده و صاحب مقام،نمود ملموس و عینی دارند و این مسئله متأسفانه به اعتبار علمی داری نقطه زده‌است.

الف) در گروه «تحقیق و پژوهش»، که در بیایه داران عنوان آن پژوهش و اطلاع‌رسانی،آمده،و زیرگروه «اطلاع‌رسانی»کتاب «آخرین تلاش‌ها در جوسیه»که یکی از مجموعه روزشمارهای چاپ‌شده سیاه‌است، رتبه اول را کسب کرده‌است. «دانش اطلاع‌رسانی» دانش تولد،گردآوری، سازماندهی، ذخیره،بازایی، ترجمه،انتقال، تبدیل و کاربرد اطلاعات است. محصول این دانش،بروز و ظهور منوعی دارد که در شکل مکتوب آن، عبارت از کتاب‌شناسی‌ها، فهرست‌ها و نمایه‌هاست.گرچه در نگاه عمومی و کلی، تمامی مکتوبات بشری دربردارنده اطلاعاتی برای خوانند و بهره‌بردار است،لیکن آن فرایندی که بین منقاسی و علوم فرار می‌گیرد وری را در ایجاد، استفاده و اشاعه دانش توانا می‌سازد و حوزه‌های مختلف آن دانش را «پیش آنکار می‌سازد و روشهای جدیدی را دست‌یابی،حفظ و نگهداری وبازایی اطلاعات را در اختیار وی قرار می‌دهد.»دانش اطلاع‌رسانی است.

بنابراین کتاب «آخرین تلاش‌ها در جوسیه» که روزشمار و سالشمار یک واقعه تاریخی است، مبتنی بر تعریف علم اطلاع‌رسانی نیست و در ذیل تاریخ اول واقعه قابل بررسی و داری است.

ب) در گروه «زندگی‌نامه و جنگ شهید»و در بخش «روایت شهید»از کتاب «خرمشهر،پایتخت جنگ»که دربردارنده خاطرات «یادداشت‌ها، نامه‌ها و دست‌نوشته‌ها و وصیت‌نامه شهید بهروز



را شامل می‌شود و پژوهش در مقوله‌های دیگر مثل، داستان، شعر و.. در زیرگروه همان موضوعات بررسی شده است، با دو زیر گروه «تاریخی» و «فلسفی»به صورت جداگانه بررسی شده‌اند و معلوم نیست اولی تاریخ فلسفی،سیاسی،اجتماعی و.. تاریخ چه چیزی است ودومی آیا تاریخ فلسفی است یامثلا «ادوات فلسفی»؟

نیز فراراد «جنگ» در کنار «زندگینامه شهید».. و «دست‌نوشته در کنار اثر ادبی» خالی از اشکال نیست،هر جنگی زندگینامه و یادنامه شهید نیست، جنگ به مجموعه بیش از یک قالب،مثلا،شعر،حکایت،نقطه افنی و.. دریک اثر اطلاق می‌شود و می‌تواند مقوله‌های جداگانه در زیرگروه ادبیات و داری را تشکیل

دهد. همچنین هر «دست‌نوشته‌ای اثر ادبی نیست چرا که به نوشته‌های خطی برجای‌مانده از صاحب‌نوشته «دست‌نوشته اطلاق می‌شود، که می‌تواند خاطره،یادداشت،نقطه‌های ادبی و یا غیره باشد و هنوز اطلاق نام کلی به چیره در این قضایا،جبهه حکمتی و دستوری پیدا نکرده‌است.

همچنین نشانه‌ها و فیلمانه (یا ادکی)شمارج از قالب‌های ادبی و نوشتاری اخلاق هستند چنان من آن‌ها در هنر تئاتر و سینما استفاده می‌شود لیکن آن‌چه نوشته می‌شود و چاپ می‌شود (مخصوصاً که اکثر فیلمنامه‌ها بعد از ساخت فیلم منتشر می‌شود) تا خواننده بخواند و در لایالی عبارتی که ساخته و پرداخته ذهن خلاق نویسنده آن است فرارگیرد،چنان‌هنر به معنای خاص آن مثل نقاشی،گرافیک،سیمپا، تئاتر، بی‌شک، اثری ادبی است. این جشنواره می‌توانست با نظرداشت اصول ساده کنش‌داری و اطلاع‌رسانی و متناسب با اصول خود در تفکیک کتابها، گروه‌های زیر را در کنار خود لحاظ کند و حتی چنانچه ذیل هر یک از این گروه‌ها هیچ اثری منتشر نشده بود، جایگاه آنها به شکل نمایان خالی می‌ماند تا شاکتر خواست جشنواره از متولیان فرهنگی و امور بشری برای چاپ اینگونه آثار باشد.

۱. آثار اخلاقی ادبی (شعر،داستان،نمایشنامه،فیلمنامه و تئاتر ادبی) ۲. مستندات و سرگذشت‌نامه‌ها. شرح حال و تراجم (خاطره، یادداشت، سفرنامه، گزارش،نامه،مصاحبه،وصیت‌نامه،زندگینامه‌ها و یادنامه‌ها) ۳. آثار پژوهش (تاریخ فلسفی، سیاسی، اجتماعی، اقتصادی، آثار فلسفی، روش‌شناسی، فلسفی، پژوهش ادبی، فیزی، اطلاع‌رسانی و.. ۴. آثار گروه‌های کودک و نوجوان۵. همچنین چنانچه شایلی به بررسی ترجمه آثار و ادبیات مقاومت مللء دارد

مفوله به حساب نیامده است.

به هر صورت در میان آثار انتخابی این گروه نگاهی به کتاب «شخامان نریده می‌کنیم که مودف تفریق واقع شده است. این کتاب گزارش نریده تبیین از زبان یکی از امرای ارتش است که در آن نظامی‌دار، دیده‌دار، هیده‌ها و شهیدهای خود را از واقعه‌ای نظامی و بر پایه اسناد و مدارک و مکاتبات، همچون یک گزارش به مافوق بیان کرده‌است. این گونه آثار که ما را در رساندن به تاریخ شفاهی مصیبت‌ها و جنگ‌های حتمی حضور می‌سازد، بی‌شک ارزش فراوانی دارند. و بدین ترتیب و تصدیق بر سراج فرماندهان ارتش و مطراوات آنان را از اختلا درگما آن‌چه در این اثر دیده نشده همان مؤلف‌هایی است که یک اثر را تبدیل به «خاطرات» خوانمانی وبازیرگذاشت می‌کند.خاطراتی که در آن نویسنده معرفی می‌شود، پیشینه،ان، زندگی قبل و بعد جنگش، زندگی خصوصی و مدفعه‌های فردی و خانواد، مناسبات اجتماعی، مناسبات فرمانده و زیردسان و سربازان و هزاران نکته دیگر، که می‌تواند در زندگی یک فرمانده ارتش حضور داشته و متن خاطرات وی را به عنوان متن خوانمانی در اختیار عموم، مردم قرار دهد. اما فقط نظامیان (تاریخ نویسندگان) به‌ترقم نگارنده، حیاتت نوشتند و لایالی مطراوات آنان، کتابی، چندین برابر حجم منتشرشده آن است و هنوز جایگاه، خاطرات شخصی امرای ارتش در میان خاطرات خالی است.

با این حساب از آن‌جا که این کتاب فاقد مؤلف‌های خاطره‌نویسی است چگونه هیأت داران آن را اول در گروه خاطرات بررسی،ناتفاقند و نیز می‌پندارند، آن‌چه این کتاب را شایسته تقدیر می‌سازد مسائل نظامی مطرف شده در آن است که بایستی در گروه «تاریخ نظامی» بررسی و احصا شود. تشخیص این‌که یک کتاب، حتی اگر عنوان خاطره به خود بگیرد و نقل شفاهی باشد در چه مقوله‌ای می‌گنجد، کاری علمی و فنی است که متأسفانه این جشنواره، ناآران از آن بوده‌است.

«دا در گروه «داستان»بخشی با عنوان «زندگی‌نامه داستانی» وجود دارد که یک عنوان کتاب نیز در آن مقام نخست را کسب کرده‌است. این در حالی است که «زندگی‌نامه‌ها» در گروه دیگری نیز بررسی شده‌اند و برای نگارنده این سوال به‌وجود آمده که چرا کتاب «دا در کسین گل سرخ» که «زندگینامه داستانی» شهید صیادفیرازی است در گروه دیگری به نام «زندگنی‌نامه و جنگ شهید»بررسی شده و مقام اول را کسب کرده‌است. با مراجعه به اسامی هیئت داران موجه نشدم نویسنده کتاب فوق در هیأت داری گروه «داستان»و نیز رئیس این گروه است. اخلاقی داری، آن هم در جشنواره‌ای که سبک ارزش‌ها را بر سبب می‌زند، ما را ملزم می‌کند چنانچه آثاری از خود در هیأت داری وجود دارد، کنار گذاشته نشود و یا خود از هیأت داری کنار برویم، نه این‌که با زندی و به هر قیمتی، حتی به قیمت زیر سوال بردن اساس کار جشنواره، آن را در گروه دیگر جایزین کنیم. این اثر که در نوع خود بسیار ارزشمند است و مؤلف زحمات زیادی برای آن کشیده است می‌توانست به گونه‌ای

دیگر و بدون زینه‌بندی و ادعای جایزه در بیایه اصلی جشنواره و در فهرست آثار برتر فقط معرفی شود. شایان ذکر است که نگارنده، قائل به مقدمه‌های زینه‌بندی در چنین جشنواره‌هایی نیست و به معرفی آثار برتر، به طریقی خاص، معتقد است.

۱) اما شایان ذکر است که بخش عمده آن را کشفنی‌ساز شد، اولاً نگارنده، همچنان اعتقاد ریزه می‌شود، با داری پژوهش ادبی، که شامل پژوهش نیز می‌شود، با داری مجموعه اشعار سیاسی متفاوت است و از او مقوله‌ای جداگانه هستند و بایستی داری پژوهش ادبی خود گروهی مستقل را تشکیل دهد. با این لحاظ دو کتاب ارزشمند

«حسام‌های همیشه» و «دستی بر آتش» که جایگاه خود امکان داری پیدا نکرده‌اند، تیاراً درون عبارت «تلاش در ارائه پژوهش و تحقیق»شمارج و طریقی بر زمینه شعر و مدافع مقدمه برای کتاب «حسام‌های همیشه» در بیایه هیأت داری ذیل تأمل شده‌است. این کتاب مجموعه شعرهای شاعران و نمونه‌های انتخابی است. در آن آثار است و این عبارت هیأت داران آری مقوله تذکره‌نویسی و گزینه شعر تعجب‌برانگیز است. ناآلا علاوه بر مسائل فنی و موضوعی در بررسی شعر،عواملک داری فرار می‌گیرد و ورود به آن در صلاحیت نگارنده نیست، لیکن ابتدایی ترین ملاک انتخاب یک کتاب شعر، اول، بار چاپ شدن آن‌ها «اطلی‌الخصوص» اشعار قدیمی(در هیأت کتاب و باور و آزادی بودن تاریخ سرود اشعار است) که «بهرمی» امکان دارد، دوره‌های شعری را فراهم و گزینه و گزینه به قول آن استاد نقل از غافله به کاغذ و کتابسازی است. بنابراین نظریه پروژ کتاب «سرسبک» که مجموعه اشعار قدیمی استاد شمشیر کاشانی است و بارها و بارها در آثار دیگر نشان به چاپ رسیده محل تأمل شده‌است. راملاً چنانکه گفته آمد گردآوری و گزینه‌های اشعار شاعران مختلف در یک مجموعه که به نوعی تعمرهای آن بارها دیگری ندارد دارای اهمیت چندانی نیست، بدین سبب انتخاب کتاب «عایه‌النجلی»های سوال دارد و اگر این کتاب به خاطر ترجمه مورد تقدیر ویژه قرار گرفته بیشتر تعجب‌برانگیز است چرا که اگر جایگاه بررسی ترجمه متون در هیئت داری شعر است؟ و یا از اهداف و مضمون این هیئت ترجمه متون است؟ اگر این جشنواره، باره‌ها دارد که ترجمه‌ها را هم بررسی کند



کتاب و ادبیات پایبندی

علی‌الله سلمی

تقویت وجه علمی و کارشناسی

گفت‌وگو با حمید حسام:

مسوؤل معاونت ادبیات و انتشارات بنیاد حفظ آثار و نشر ارزش‌های دفاع مقدس

محقق و نویسنده... است.

عقیده من این است که در گذشته نسبت به توجه به این نکته محجوری که جایگاه مؤلف و نگاه حمایتی باید بیشتر حول حمایت از مؤلف باشد یک مقاری نگاه جامعه‌شناسی نویده و توجه به ناشر بیشتر مینای حمایت بوده، البته در سال گذشته زمزمه‌هایی برای حمایت از مؤلف در بنیاد مطرح شد ولی هیچ کدام جامعه عمل نپوشید. خوب، این کار در کنار دلایلی که نمی‌توانم بشمارم دست به دست هم داد تا طیف زیادی از نویسندگان علاقه‌مند و مشتاقی عرصه ادبیات دفاع مقدس متغعل و جدا شدند، آن هم از مجموعه مورد علاقه خودشان که همانا ادبیات ویژه دفاع مقدس بوده است. بر همین مینا تلاش سوم پامهان اولویت سوم بنده برای برنامه‌های جاری معاونت ادبیات و انتشارات بنیاد ارتباط مجدد این طیف و کوشش برای مرتبط کردن افرادی که به شکلی در مجموعه نهادها و دستگاهها و ارگانهای دیگر مشغول بوده‌اند با برنامه‌های معاونت بوده حتی افرادی که اصیلاً هیچگونه ارتباط سازمانی هم نداشته‌اند و به عنوان یک فرد علاقه‌مند و نویسنده یا بنیاد بوده‌اند و یا آمده‌اند و به نوعی کارشان رد شده و رفته‌اند و یا مشروط شده و رفته‌اند و یا به هر صورتی دیگر که ممکن بوده ارتباط آنها را با بنیاد قطع کرده باشد طبعاً بسیاری از این افراد آدم‌های توانمندی در عرصه ادبیات دفاع مقدس بوده‌اند که به دلایل اداری و سازمانی و یا گرفت و گیرهای کاری از بنیاد فاصله گرفته بودند. بنابراین شناسایی رفته‌ها و آن نقاط آسیب‌پذیری که منجر به فاصله گرفتن طیف عظیمی از مؤلفان اعم از حرفه‌ای‌ها و غیر حرفه‌ای شده بود، اولویت سوم بنده را به خود اختصاص داد.

در همین راستا برای بازگرداندن این طیف به قول شما **فاصله گرفته‌ها** از معاونت ادبیات بنیاد، شما چه برنامه‌ها و یا راهکارهایی را اندیشیده و یا به اجرا گذاشته که باعث ترمیم این نقیصه در روند کاری معاونت ادبیات و انتشارات بنیاد شود؟

اولین قدم در این راستا و برای این کار کمیون و تهیه آیین‌نامه‌ای در حمایت از مؤلفان بوده است. نکته که این را نوشتیم و ابلاغ کردیم و بر این اساس الان هم داریم اقدام می‌کنیم. بر اساس دستورالعمل‌های این آیین‌نامه حمایتی از مؤلفان، اقدام‌های مالی، کاری و کارشناسی در حمایت از حقوق مؤلفان صورت می‌گیرد. این اقدامات در حال حاضر در مرکز در حال انجام است. در مطبوعه استان‌ها هم به جهت اینکه یک هویت بخشی و نگاه استقلالی به حوزه کارشناسی ادبیات باشد، مجموعه‌های مرتبط با خودشان را در این راستا با تشکیل شوراهای کارشناسی جداگانه تعریف کرده‌ایم. از نگاه زیر برسی آثار آنها در سطح استان‌ها و آن تلاش‌ها و انگیزه‌هایی که در مجموعه نویسنده‌ها ویژه نوقلمان هستت به آنها پاسخ مثبت داده شود و انجمنوری نیاشد که کارها با یک گردش کاری اداری پیچیده به تهران باید و بعد از چند ماه جواب رد شنیده شود و نهایتاً آسباب دلسردی و دلخوری با نویسندگان پیش پدید آید. از این جهت شوراهای کارشناسی برای استان‌ها جداگانه تعریف شده که کار آنها ارتباط با مؤلفان و بررسی کارشان در مرحله اول و بدوی است و نهایتاً ارسال آثار به معاونت ادبیات مرکز برای نظر نهایی.

آیا در بخش کارشناسی که در مرکز پیش از این فعال بوده‌اند هم تغییر و تحولی صورت گرفت؟
بله، شوراهای کارشناسی در مرکز (تهران) تقریباً شکل جدیدتری به خود گرفته‌اند. مهمترین تحول در بخش شورای کارشناسی مطبوعات بوده است که این شورا قبلاً اساساً وجود نداشته، نمی‌شود تغییر نوعی در آن صورت گرفته بلکه مناسب است بگویم این شورا ایجاد شده. در بخش شورا و کارشناسی و استان‌یکي دو تا تغییر داشته‌یم، شورای کارشناسی شعر تغییر خاصی نداشته، در بخش شورای کارشناسی خاطره هم بیشتر روی تقویت ارگان این شورا کار کردیم.

این تحولات در بخش پژوهش و تحقیق به چه صورتی بوده

حمید حسام متولد ۱۳۴۰ همدان و کارشناس ارشد ادبیات فارسی دانشگاه تهران است. وی علاوه بر مسؤولیت معاونت ادبیات و انتشارات بنیاد حفظ آثار و نشر ارزش‌های دفاع مقدس، در زمینه نویسندگی نیز کارنامه

قابل توجهی دارد. سه کتاب حاصل دوران نویسندگی این مسؤؤل فرهنگی است: در زمینه داستان کوتاه، کتاب «دهلیز انتظار»، در بخش خاطره کتاب «طواص ما بوی نمنا می‌دهند» و در بخش رمان «راز ننگین سرخ» مجموع فعالیت‌های این نویسنده را تشکیل می‌دهند.

حمید حسام از خردنامه اسامال مسؤولیت معاونت ادبیات و انتشارات بنیاد حفظ آثار و نشر ارزش‌های دفاع مقدس را به عهده گرفته و از آن زمان تاکنون برنامه‌های ویژه و جدید خود را به مرور به اجرا گذاشته است. به بهانه آشنایی بیشتر با برنامه‌ها و چشم‌انداز انتشارات کتاب در این بنیاد به سراغ وی رفیم. حاصل گفت‌وگویی ما با وی را در ذیل می‌خوانید.



با توجه به گذشت دش ماه از پذیرش مسؤولیت معاونت ادبیات و انتشارات در این بنیاد اولویت‌های کاری شما در کدام بخش‌ها خلاصه شده است؟

اصلی‌ترین کاری که به نظر بنده در معاونت ادبیات بوده و باید تقویت می‌شده و فکر می‌کنم بیشتر از این هم باید تقویت بشود بالا بردن وجه فنی و کارشناسی معاونت ادبیات و انتشارات بنیاد است. چون ما در جایگاه رد یا قبول آثاری هستیم که به بنیاد می‌رسد، طبعاً برای رد یا قبول آثار باید یک مبنای منطقی و کارشناسی و یک استدلال فنی داشته باشیم. تا به صاحبان آثاری که به بنیاد رسیده ارائه دهیم. برای این کار به تقویت جایگاه دوره‌های کارشناسی در همه گونه‌ها و ژانرها اعم از شورای شعر، شورای داستان، شورای خاطره، شورای ادبیات کودک و نوجوان و شورای مطبوعات مدنظر بنده بوده که به عنوان اصلی‌ترین اولویت کاری آنها را در محور برنامه‌های خود قرار دادم.

زمانی که شما این مسؤولیت را به عهده گرفتید، وضعیت این شوراهای تخصصی به چه صورتی بوده آیا راضی‌کننده بوده‌اند یا تغییراتی را برای اصلاح آنها احساس می‌کردید؟
در آن زمان هم تعدادی از شوراهای با ترکیبات خوبی کار می‌کردند. کارشان تا حدی قابل قبول بود. منتهی تعدادی از شوراهای باید تقویت می‌شدند که این کار در همان اوایل صورت گرفت. به نظر من بنده اصلی و جایگاه علمی معاونت ادبیات و حوزه نشر، همین شوراهای کارشناسی هستند که من هم سرپه‌آبرای تقویت و ترمیم آن اقدام کردم. علاوه بر تقویت شوراهای کارشناسی در بخش‌های دیگر چه تغییر و تحولی را در دستور کارهای اجرایی خود قرار دادید؟
اولویت دوم کاری من نگاه جدید در حمایت از حقوق مؤلفان بوده است که از همان ابتدا سعی کردم به آن جامعه عمل ببوشم.

باید توجه داشته باشیم جایگاه مؤلف، محقق و نویسنده در خلق یک اثر جایگاه اصلی و مبنایی و محوری است و کسی نمی‌تواند انکار کند که در واقع آن چیزی که در این راستا اصل و مینا و محور است همان نقیض خود مؤلف و

است؟
بخش پژوهش و تحقیق تاریخی از زیرمجموعه‌های معاونت ادبیات محسوب نمی‌شود و در حوزه تحقیقات خلاصه می‌شود. البته در آنجا نیز شوراهای مربوطه شکل می‌گیرد و کارهای مرتبط با پژوهش و تاریخ صورت می‌گیرد. در اینگونه بخش‌ها، رسالت و کار ما در حوزه نشر به چاپ آثار این بخش‌ها خلاصه می‌شود که که آن هم بعد از تأیید شورای کارشناسی تحقیقات به حوزه نشر معاونت ما ارائه و کار می‌شود.

یکی از بخش‌های عهده معاونت ادبیات و انتشارات به نشر آثاری مرتبط با موضوع دفاع مقدس مربوط می‌شود که انجام آن در طی سال‌های گذشته رویکردهای گوناگونی را تجربه کرده است. در ابتدا نشر سرپر اوایسته به این معاونت (فصلی آثار) این بنیاد را عهده می‌کرد. که بعدها در این راستا تمرکززدایی شده و این مهم به عهده ناشران مختلفی نهاد شد. ظاهراً مثل اینکه دوباره نشر سرپر فعال شده، صلاح فنی به چه شکلی است؟

بله، در ادوار گذشته بحث نشر هم به نظر من در دو نگاه خلاصه می‌شده که هر کدام آسیب‌های خاص خودشان را داشتند.

نگاه اول نگاه اجرایی محض بوده آن هم در حوزه نشر که یک فعالیت اجرایی و تخصصی خاص می‌طلبد. در این نگاه، معاونت ادبیات خودش یک ناشر می‌شده به نام نشر سرپر. البته درست است که در این رهگذار کارهای فوری و ارزشمندی بیرون آمده ولی این فرصت را از سایر ناشران می‌گرفته و مجال کار و فعالیت برای آنها فراهم نمی‌شده.

در دوره بعدی نشر سرپر کاملاً کنار گذاشته می‌شود یا این تفکر و با این اهرود که باید همه ناشران را در حوزه حمایت خودمان داشته باشیم. این شکلش هم اگرچه یک مقداری عمومی بودن حسن این گزینه بوده ولی اشکالاتی داشته و آن این بوده که کارهایی که بیرون می‌آمده به جهت اینکه همه ناشران در آن دخل بوده و وقتی ناشران فوری در قیاس با سایر ناشران کارشان را می‌دیدند احساس می‌کردند که جایگاه حمایت از نشر آثار دفاع مقدس کارهای معمولی یا متوسط به پایین است و شب تعدادی از ناشران هم در این نگاه خود را کنار کشیده‌اند. البته این موضوع صمیمیت ندارد. ولی برای ادامه کار این روند تجاری را به ما هادوری می‌کرد که با به کار بستن این روند تجاری می‌شد حق آهاری روشنی را برای چشم‌انداز نشر در حوزه دفاع مقدس ترسیم کرد.

با توجه به چنین تجربی برای رسیدن به نقطه‌ای مطلوب در حوزه نشر آثار دفاع مقدس شما در مرحله جدید چه راهکارهایی را اندیشیده‌اید و تا چه اندازه آن راهکارها را به کار بسته‌اید؟

در مرحله جدید ما رویکرد تازه و به نوعی رویکرد سومی را به کار بسته ایم و نوع جدید حمایت معاونت ادبیات و انتشارات بنیاد از ناشران فعال در حوزه دفاع مقدس است. ما تلاشمان این است که ناشران را در ارتباط با کار بهتر رتبه‌بندی کنیم. و آن دسته از ناشرانی که از ناشرانی بهتر توزیع بالایی ارائه می‌دهند و جایگاه ملی‌شان در واقع مطرح است، کارهای ویژه را به آنها خودمان مستقیماً سفارش بدیم و در این نگاه نشر سرپر هم جایگاهی دارد. یعنی نشر سرپر یکی از آن ناشران هم بسته شده و فراهم است. آنها هم مثل سابق می‌توانند تلاش کنند و در این رتبه‌بندی جایگاه ویژه‌ای را برای خود فراهم و حفظ کنند.

در حال اولویت بندی صورت گرفته است؟
بله، بر اساسی طرح آن صورت می‌گیرد. معاونت ادبیات و انتشارات بنیاد مطبوعات آثار و نشر ارزش‌های دفاع مقدس در حال حاضر با چند ناشر همکاری می‌کند و در بین این ناشران چه تعداد توانسته‌اند اولویت ویژه برخوردار باشند و سفارش‌های مستقیم ویژه این بنیاد دریافت کنند؟
معاونت ادبیات و انتشارات بنیاد در حال حاضر حدود



۱۲

شماره ۱۱۱

مخبره ۸ تیر ۱۳۸۳

۷

۷

۶۰نشر همکاری دارد که از بین آنها چیزی حدود هفت نشر را ماشناسایی کرده‌ام که در جایگاه ویژه‌ای قرار دارند. این نشران کتاب‌هایی را که معاوت خود در آنها نقش دارد و به نوعی سفارش مخصوص محسوب می شوند را می توانند کار کنند که نشر میری یکی از آنهاست.

برای چاپ یک کتاب توسط معاوت ادبیات و انتشارات بنیاد، چه مراحلی باید طی شود؟

کار در ابتدا توسط مؤلف با نویسنده ... به معاوت ادبیات و انتشارات ارسال می‌شود.حالا توسط خود آن مؤلف و نویسنده و با دستگامی که آن فرد با آن مرتبط است.بنیاد حفظ آثار در سطح استان‌ها نمایندگی دارد همچنین کنگره‌های سرداران شهید در سطح استان‌ها نیز در این زمینه فعال هستند و آثار مؤلفان در رابطه با موضوع دفاع مقدس را به معاوت می‌رسانند. آثار رسیده در شورای کارشناسی مربوطه توسط کارشناسان خاصی هر رشته بررسی می‌شود. طبعاً بعد از بررسی،آثار رسیده سه شکل پیدا می‌کنند با قبول می‌شوند یا رد می‌شوند و در صورت سوم مشروط اعلام می‌شوند که اگر اثری مشروط اعلام شد به صاحب اثر اطلاع داده می‌شود همچنین درخواست اینکه اصلاحات لازم را روی اثرش بنیاده کند. در هر سه صورت استتلال‌های کارشناسی به پیوست آثار به مؤلفان آنها ارسال می‌شود.در بین این سه حالت یاد شده اگر اثری نمره قبولی توسط کارشناس بخش مربوطه را به دست بیاورد، مرحله بعدی،



قرارداد با نشر است که خود نم نویسنده می‌تواند به این کار اقدام کند و هم بنیاد می‌تواند او را در این راه یاری کند.حالا تشخیص اینکه اثر تأیید شده مستقیماً توسط خود بنیاد و یا مؤلف به کدام نشر سپرده شود یک کار توافقی است.البته در این میان اندازه و کیفیت اثر یکی از ملاک‌های گزینش ماست. بعد از اینکه اثر به دست ناشر می‌رسد و قرارداد بسته می‌شود یک سوم کار را ما پیش خرید می‌کنیم به جهت حمایت از ناشر.حقوق مؤلف را ناشر طبق عرف بازار کتاب پرداخت می‌کند.البته با همان معیار اصولی که در بین تمامی نشران رواج دارد. به همان میزان که مؤلف از ناشر پول می‌گیرد، دقیقاً به همان میزان مبلغ از طرف بنیاد دریافت می‌کند.یعنی این از جمله سیاست‌های جدید حمایتی بنیاد از مؤلفان است که علاوه بر اینکه از ناشر حق التألیف می‌گیرند به همان میزان از بنیاد نیز حق اثر ححه می‌گیرند. به عبارتی دو برابر حق التألیف یک کتاب پول می‌گیرند.البته این امتیاز شامل کسانی است که آثارشان از مسیر شوراهای کارشناسی این بنیاد گذشته باشد و نمره قبولی آورده باشند.

علاوه بر معاوت ادبیات و انتشارات بنیاد حفظ آثار و نشر ارزش‌های دفاع مقدس نهادهای ارگان‌های دیگری هم در حوزه ادبیات دفاع مقدس فعال هستند. می‌خواستم بدانم اصلاً بین این مراکز هماهنگی خاصی وجود دارد یا هر کدام از آنها سیاست کاری خاص خودشان را دارند به طور مثال ملاک‌های ارزشیابی این مراکز تا چه اندازه هماهنگ است و آیا اثری که در معاوت ادبیات و انتشارات بنیاد رد می‌شود امکان دارد در ارگان دیگری نمره قبولی بیابد و خود این مسأله آیا برای شما دردسر ساز نیست؟

بنیاده، حسن این است که ما یک مجموعه را به صورت تمام و کمال باسجنگی این کار ندانیم.یعنی اگر تلقی ما این باشد که مجموعه‌ای مثل بنیاد حفظ آثار و نشر ارزش‌های دفاع مقدس رسالت اصلی و نهایی متولی گری از آثار دفاع مقدس را دارد، این شکل و نگاه باعث می‌شود

فرصت و مجال استفاده از این موقعیت برای سایر نهادهای ارگان‌ها را بین برود و به عبارت دیگر بسترسازی سایر دستگاهها را از آنها بگیریم به همین دلیل است که مجموعه‌های دیگر همسو با بنیاد در حال حاضر کار می‌کنند. البته وظیفه همه ماست که از این نوع فعالیت‌های همسو حمایت کنیم و همدیگر را در این راه مقدس یاری‌رسانی کنیم اما ظاهراً در راه تحقق این امر مهم اشکالاتی دیده می‌شود که این همکاری موزای را دچار خدشه می‌کند.بخشی از آن اشکال این است که همه مجموعه‌ها خودشان را ملزم به داشتن یک اندازه نسبی و معمول برای کارها نمی‌دانند.یعنی نگاه کارشناسی در پشت بعضی از کارها نیست ممکن است یک کاری را دوستان نویسنده به بنیاد بیاورند و آن کار بعد از بررسی در شورای کارشناسی مربوط رد بشود.بعد همین دوست نویسنده همین کار را برود نهاده دیگری خیلی سریع چاپ کند.خب این امر باعث رنجش آن دوست نویسنده می‌شود.یعنی اسباب گله و اعتراض آن نویسنده را فراهم می‌کند. او در آن موقعیت حق دارد بگوید که در حوزه ادبیات دفاع مقدس چرا یک پام و دو هوست غافل از اینکه واقفأ دستگاه‌های مرتبط با این امر هیچ‌کدام قصد و غرضی ندارند. و نبود یک دستورالعمل واحد چنین پیشامدهایی را باعث می‌شود.

در زمینه نشر کتاب‌های مرتبط با موضوع دفاع مقدس در حال حاضر چند ارگان با نهادهای مختلف

نهادهای و ارگان‌های زیادی در این راه فعال هستند.از جمله حوزه هنری سازمان تبلیغات اسلامی، بنیاد روایت فتح، مرکز مطالعات جنگ سپاه، سازمان حفظ آثار و نشر ارزش‌های دفاع مقدس در ارش، گروه معارف جنگ شهید صیاد، کنگره سرداران شهید در استان‌ها، بنیاد شهید، سازمان حفظ آثار و ارزش‌های دفاع مقدس در سپاه و گاهی خود وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و مراکز دیگر که حالا به خاطر نمی‌آورم.

میزان سقف تولید شما در زمان‌های مبین تا چه اندازه است یعنی شما در طول سال مجاز به چاپ چه تعداد کتاب در موضوع دفاع مقدس هستید؟

به آن صورت محدودیتی در این زمینه نداریم. اگر چه برای مجموعه‌های مرتبط با خودمان حدو اندازه‌های معینی را تعریف می‌کنیم.یعنی یک اعتبار به عنوان بودجه سنوایی داریم که آن ما را ملزم می‌کند که اندازه‌واسطی داشته باشیم ولی در عین حال ارگان‌ها پیش از حد پیش‌بینی ما باشد قطعاً از آنها دفاع می‌کنیم و طبعاً حمایت ما شامل این آثار نیز می‌شود و نهایتاً تقریباً در پشتیبانی مالی از کارهای ما راه ارائه می‌دهیم.

امسال چند کتاب در معاوت ادبیات و انتشارات بنیاد به چاپ رسیده است؟

چون پیش از شش ماه نیست که در این مجموعه هستن آمار دقیقی ندارم.

چه تعداد آثار زیر چاپ و در حال حاضر مراحل مختلف فنی را در این معاوت می‌گذرانند؟

این معاوت مراحل چیزی حدود ۱۵الی ۳۰ عنوان کتاب در این معاوت مراحل چاپ را طی می‌کنند که مربوط به بخش راهبران نور هستند. این آثار معرفی مکان‌های متبرک عملیاتی هستند که در بخش پژوهش و تحقیق تهیه شده‌اند.البته چند کار شعر و خاطره را هم می‌توان به این مجموعه افزود.

از زمان سؤزلیت شما در این معاوت چه تعداد کتاب چاپ شده است؟

چیزی حدود ۱۵ عنوان چاپ و منتشر شده است.

معمولاً به طور میانگین در ماه چند کتاب جهت بررسی به این معاوت ارائه می‌شود؟

زیاد می‌آید .در سراسر کشور، چه اشخاص حقیقی و چه افراد حقوقی می‌فرستند. شاید چیزی حدود ۶۰ عنوان در هر ماه.

از این تعداد چه میزان نمره قبولی می‌گیرند یعنی شانس برخورداری از حمایت‌های بنیاد شامل حال آنها می‌شود؟

در شکل قبلی که شوراهای کارشناسی در استان‌ها فعال نبودند و یک مقداری هم کارشناسان مانگاه ویژه‌ای در مورد رد و یا قبول آثار داشتند پیش می‌آمد که از مجموع آثار مثلاً ۱۸۷تاری که در طول یک سال به یکی از شوراهای کارشناسی مرکز رسیده بود چهار اثر تأیید و به چاپ می‌رسیدند.البته در حال حاضر تلاش ما این است در عین اینکه کیفیت آثار حفظ شود مکاتیرم‌هایی را در پیش بگیریم که تعداد آثاری که به چاپ می‌رسد، بیشتر باشد. این از اهداف اصلی ماست تا چه اندازه در این موفق باشیم بستگی به میزان همت و تلاش دوستان ما در معاوت دارد که امیدواریم امسال شاهد رشد چشمگیری در این زمینه و سایر بخش‌ها باشیم.

گفت و گو

کوتاه با علیرضا کمری:

مسؤل و احد پژوهش دفتر ادبیات و هنر مقاومت حوزه هنری

وضعیت جدیدی در ادبیات پایداری در حال شکل گیری است



آقای کمری اصلی ترین دغدغه‌های در این روزها فخن شما را به خود مشول کرده است. کدام مورد است؟

مهمترین موضعی که الان در دفتر ادبیات جنگ و دفاع مقدس موزنی دارد یا دربرداشت فخر می‌کنید کدام است؟

راهنم به این موضوع در نشست شعراء نویسندگان ادبیات پایداری با فرماندهان دفاع مقدس، به تاریخ خفم مهرماه ۱۳۸۳ صحبت کرده‌ام. ظاهر آفر آن سن من حرف‌ها - سخنرانی- برودی چاپ شود. در این صورت تئوری به نقل و تکرار مجدد وجود ندارد.

اگر بخواهید سؤال با موضوع جدید و لایه همی در زمینه ادبیات پایداری و جنگ و دفاع مقدس مطرح کنید، آن سؤال چیست؟

با لحاظ کردن این نکته که آثار ادبی (ادبیات) ماه به ازای (شوخمان‌نویرد) فدااستل شهید و اعضای جسمانی و بیرونی و زندگان و پناهی کاران و برادران گان امنیت پایداری تا کنه و چه مقدار از اوضاع و احوال خود و علم خود دارند، رخدایا بازده سیستم، پس از جنگ جهانی دوم رویدادهای که سبب اتفاقات فراربی در جهان شده است. این اتفاقات و تغییرات در شرق و غرب کشور ما در شکل اشغال دو سرزمین کهنسال (که با ما اشتراکات تاریخی و فرهنگی فراوان دارند) نمود آشکار یافته است یا ملاحظه وضعیت جدید، موزع و مسیر و ففرد موضوعات ادبیات پایداری به صورت و سامانی می‌تواند و می‌باید پیدا کنند.

در حالم ژوستیگی با نویسندگان چه حرف‌هایی را می‌شود مطرح کرد؟

... جهان آینه اندیشه بسته و اخلاق نیر رنگاری است که نخاصیت تئیه کی را از نوشته بازمی‌نماید. ظاهر به دانی، سبب دانی نمی‌شود. قلم همان چیزی است که خداوند به آن سوغند باورده است. قلم را نمی‌شود آبیاره داده و فکدار کرد. فروخت، چند کاره و هرزه گرد کرد. ندیدن چیزی دلیل نبودن آن نیست. یا نتکار دیگران اثبات خود نمی‌توان کرد. از افلاطون پرسیدند در برابر بدخواهان چه باید کرد. فکت: فقیبت خود را بالا برید.

کتاب

بزرگ مرد کوچک

این کتاب خاطرات شفاهی قنبرعلی بهارستانی یکی از کم سن ترین اسرای ایرانی در اردوگاههای عراق است.
تئیه نیر انجام مضامحه‌های این کتاب و همچنین تدوین نهایی آن را انجام داده است.

کتاب حاضر پانصد و هفتصن کتاب دفتر ادبیات و هنر مقاومت حوزه هنری است که در بخش خاطرات آزادگان در ریفب شصت و هشت قرار می‌گیرد.

در بخش مقدمه این کتاب یادآوری شده است: قنبرعلی بهارستانی در روزهای اول جنگ در حالی که نوجوانی بازده ساله بود همراه با پدرش به اسارت نیروهای عراقی درآمد. پس از مدتی برادر بزرگش غلامعلی هم به آنها پیوست. قنبرعلی و پدرش در سال ۱۳۶۲ از اسارت رهایی یافتند در حالی که دو برادر دیگرش هم به شهادت رسیده بودند. بزرگ مرد کوچکده با شمرگان ۳۳۰۰۰ نسخه در ۱۵۸ صفحه توسط انتشارات سوره در سال ۱۳۸۳ برای بار اول به چاپ رسیده است. قیمت این کتاب ۱۰۰۰ تومان است.



۱۳

شماره ۲۱۱

مکتبینه ۸ آذر ۱۳۸۳

مکتبینه ۸ آذر ۱۳۸۳

سابر محمدی

نقد مدرن به اصطلاح بسیاری در دهه بیست در دانشگاه تهران با درس های دکتر فاطمه سیاح آغاز شد، اما امروز پس از این همه سال نقد چه جایگاهی دارد؟ در پاسخ به این پرسش عده‌ای بر این باورند: نقدی جدی از نقد و انتقاد به مفهوم عام نایل تصور نیست، چون جامعه ایران سابقه یک استاد طولانی در طول تاریخ را دارد، فرهنگ نقدپذیری در جامعه ما نهادینه شده است و تاکیور ما امروز نقد ادبی نداریم. آیا دانشکده‌های ادبیات وظیفه تربیت منتقد را دارند؟ امروز آثار تئوریک نقد که در دهه اخیر ترجمه و منتشر شده، آیا به دانش نقد در نزد ما منجر شده است؟ آنچه به عنوان نقد در مجلات ادبی و در مطبوعات چاپ می‌شود آیا معیارهای یک نقد علمی را دارد؟ آیا اهل قلم ظرفیت و تحمل نقد آثارشان را دارند؟ وضعیت نقد کتاب در ایران چگونه است و چگونه باید باشد؟ ما ۸۳ تن از فرهنگ‌سازان، این مباحث را در میان گذاشته‌ایم که بخش هشتم آن را می‌خوانید:

شاخه ها و مکتب های نقد

باشد و روانکاو ی را به شکل تجربی نیاموخته باشد، چگونه می‌تواند نقد روانکاوانه بنویسد؟ نقد باید تکلیف خودش را در زمینه مکتب های نقد روشن کند، یکی نقد فرمالیستی می نویسد، یکی نقد روانکاوانه می نویسد، یکی نقد معناشناختی، یکی نقد ساختارگرا می نویسد، نمی شود تمام مکتب های نقد را به صورت نصف و نیمه روی یک اثر به کار بست، مثلاً دکتر محمد حق شناس حق دارد که نقد زبانشناختی بنویسد، چون استاد زبانشناسی است، اما من و امثال من نمی‌توانیم وارد این حوزه بشویم، طرف صرف و نحو را نمی‌دانند، دال و مدلول را نمی‌شناسد، اما راجع به نشانه‌شناسی در یک اثر بحث می‌کند. از نظر ترجمه آثار تئوریک نقد، پیشرفت های خوبی داشتیم و علاقه‌مندان زیادی هم داریم، آثاری که در زمینه نقد ادبی، نوشته شده و پانزده شده به اهل قلم و منتقدان کمک می‌کند که مکتب های نقد و روش های نقد علمی را بیاموزند.

محمدرحیم اخوت،نویسنده:

فرصتی برای تأمل نیست

اگر پذیریم که «نقد اساساً یک «دانش» است، قاعداً باید نظام منظم (سیستماتیک) باشد، و حریف‌های تراژیک اکثر هنس، یعنی منتقدانی باشند که شکل و حریف‌شان «نقد» آن هم در حوزه‌ای خاص باشد، و بتوانند نیازهای میمنهٔ شان را با این حرفه تأمین کنند. من نمی‌دانم آیا در دانشگاهها چنین رشته‌ای داریم یا نه؟ نمی‌دانم آیا چنین منتقدانی داریم یا نه؟ من چون یک خواننده منتقد ام و این موضوع را به طور مرتب پیگیری نکرده‌ام، نمی‌توانم در این باره دآوری کنم.

اما در نقد آثار هنری، مثلاً شعر و داستان و هنرهای تجسمی و نمایشی «علاوه بر آن «دانش»، نوعی «خلاقیت» و نیروی کشف هم نیاز است. خلاقیتی از جنس همان خلاقیت هنری که پایه و بنیاد هنر و ادباع است، به این نقد می‌گردد. «نقد خلاق» نقدی خلاق است که می‌تواند ساز و کار ابداع را در اثر هنری کشف کند، آن را شناسد و به دیگران بشناساند. چنین نقدی می‌تواند واسطه‌ای باشد، میان خلاقیت و ابداع در هنر، یا گروه علاقه‌مندی که قاعداً مخاطبان هنرند.

اما در این زمینه هم کارها عمدتاً فزنی و ذوقی است.



به مناسبت برگزاری نخستین جشنواره نقد کتاب در ایران



عبدالعلی دستغیب، مترجم
کار جنبه ذوقی دارد تا علمی
پرسیش که مطرح کرده‌اید، دو قسمت دارد. وضعیت نقد کتاب در ایران چگونه است؟ چکیده سخن این است که وضعیت نقد، وضعیت مطلوبی نیست. علل زیادی هم برایش می‌توان برشمرد: بی‌مغزول و غفلت نیست، یکی از عللش این است که ما در دهه های اخیر نتوانستیم، کلاس های نقد ادبی به طور جدی داشته باشیم و نتیجه اش هم این شد که کسانی که امروز نقد ادبی می‌نویسند، کارشان جنبه ذوقی دارد، تا جنبه علمی. مثلاً می‌تیمم کتابی در زمینه تحقیق یا در زمینه شعر و شاعری و یا در زمینه های دیگر چاپ می‌شود و مورد نقد و بررسی قرار می‌گیرد، اما کسی که آن را نقد می‌کند، تخصصش در آن جنبه نیست، مثلاً کسی که در حوزه شعر نقد می‌نویسد و به مسائل این حوزه اشراف دارد، علاوه بر نقد شعر، در زمینه کتاب های تحقیقی و تاریخی هم نقد می‌نویسد.

حتی آشنایان ما هم به این آسیب دچارند، مثلاً استادی که تحصیلاتش در زمینه ادبیات کلاسیک است درباره شعر و داستان، مدرسه نقد می‌نویسد، یا استاد تاریخ است درباره حافظ و خرافاتش و درباره محمدی و آثارش هم اظهار نظر می‌کند، مطلب می‌نویسد، حد و حدود مشخصی متأسفانه نداریم. شاخه های نقد و مکتب های نقد هنوز برای منتقد شناخته نشده و تخصص هم پیدا کرده است. در غرب مثلاً فلا ن شخص، تخصصی آثار نمایشی ترن پژوهم است. دیگر به خودش اجازه نمی‌دهد راجع به آثار نمایشنامه نویسان مدرن صحبت و اظهار نظر کند، محدود حوزه خودش را می‌داند، حتی جنبه تخصصی تری هم دارد.

فرض کنید کسی تخصصی آثار بوچینی اوپل است، دیگر نمی‌آید راجع به اوژن یونسکو بنویسد، ما به خودمان اجازه می‌دهیم درباره لطفه، درباره نقد ادبی، تاریخ، درباره حتی زبان فارسی مثله صحبت کنیم، بدون اینکه تخصص این رشته‌ها را داشته باشیم درباره اوستا مقاله می‌نویسیم، در حالی که یک کلمه زبان اوستایی بلد نیستیم. نقد های که درباره ادبیات معاصر نوشته می‌شود - که ما مطالبی از میشل فوکو خوانده، هم می‌خواهد آن مطالبی که از فوکو خوانده به رخ بکشد، مثل جامعه‌ای که به زور می‌خواهد تن دیگری بکنند، این تئوری را می‌خواهد، بر تن مورد نظرش بکند، در حالی که پیش از دانستن نظریه‌ها، باید متن را و اجزای متن را تشخیص بدیم که در کدام مکتب فکری، فلسفی و انتقادی قابل ارزیابی است. گاهی می‌بینیم مطلب متداولی راجع به آثار افراد ارائه می‌کند که مقام و مرتبه مثلاً پستونی یا مقام و ارزش یک نویسنده، تازه کار کشور یکی باشد، می‌شود منتقد، راجع به اولین رمان یک نویسنده جوان طوری می‌نویسد که اگر بخواید راجع به آنکارزینا هم بنویسد، همان‌ها را می‌نویسد.

هم به لحاظ کمیت و هم به لحاظ کیفیت، جایگاه نقد در ایران بسیار پایین است. در غرب می‌گویند اگر نویسنده‌ای کتابش نقد نشود، خیلی نراحت و نگران می‌شود در حالی که اینجا برعکس است. ما به نقد چندان بها نمی‌دهیم، فرهنگ نقدپذیری نویسنده‌گان ما بسیار ضعیف است.

منتقدان هم باید به فکر شناخت نحوه اهل نقد در جهان امروز باشند. فرض کنید کسی می‌خواهد از منظر روانشناختی یک اثر را نقد کند، اگر این فرد روید و بویگ را شناسد و به آثارشان مسلط باشد و علم روانکاو ی نخوانده

نمونه اش خود من که گاهی هم چیزهایی می‌نویسم شبیه نقد، اینها خوب است اما کافی نیست. نقد، اینها خوب است اما کافی نیست. با تمام اینها «نقد کتاب در ایران» آنطور که من دیدم نسبت به گذشته خیلی بهتر شده است. هم از لحاظ کمیت و هم کیفیت. این را البته به طور عام می‌گویم. در موارد خاص، گاهی نقدهای خلاق و راهگشایی داشته‌ایم که سال هاست نظریش را ندیده‌ایم، یا من ندیده‌ام، باید یادآور شوم اینکه می‌گویم «نقد کتاب در ایران بهتر شده، اصلاً به این معنی نیست که سازمان‌ها و متولیان فرهنگ و کتاب و نشر وظیفه خود را به درستی و به طور کامل انجام داده‌اند. این یک وضعیت عمومی است که شاید ناشی از گسترش مناسبات و رسانه های جمعی در جهان باشد، اما به هر جهت، متصفانه باید بگویم، توجه به نقد کتاب، اگر هم بهتر نشده باشد بیشتر شده است. با این همه عیبج این که، کتاب خواندان اهمیت خود را در روزگار از دست می‌دهد. چرا؟ این موضوعی است که مفصل می‌توان به آن پرداخت و مثل هر چیز دیگری فقط یک عامل مشخص ندارد. شاید خیلی هم «عیب» نباشد. در مورد تحمل اهل قلم در برابر نقد باید گفت این تحمل را باید داشته باشند، اگر ظرفیت و تحمل «نقد» را نداشته باشند، اول و پیش از هر کسی به خودشان ظلم کرده‌اند.

در مورد تأثیر انتشار کتاب های تئوری نقد و نظریه ادبی که ترجمه شده‌اند، می‌شود گفت که، من این موضوع را به طور مرتب و عمیق پیگیری نکرده‌ام، اما چنین به نظرم می‌رسد که ترجمه یا تألیف کتاب های تئوری نقد و همچنین گسترش ارتباطات و آگاهی هر چند سطحی از کارهایی که در جاهای دیگر می‌شود در «دانش منتقدان» بی تأثیر نیست. برای چنین دریافتی نیاز به کشف و بهبود نیست، بدیهی است که انتشار متن های نظری نقد در «دانش منتقدان» مؤثر است و امیدوارم این تأثیر فقط در گسترش دانش منتقدان مؤثر نبوده و در «عقل» آن هم تأثیر داشته باشد.

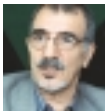
اما اینکه تربیت منتقدان به عهده دانشگاهاست باید گفت: نقش دانشگاهها و مراکز آکادمیک در تربیت منتقدان شرط لازم است؛ اما شرط کافی نیست. ظاهراً در دانشگاههای ما به این کار توجهی نمی‌شود، اما ترس من این است که در این مورد هم یک رشته‌ای به نام «نقد» تأسیس شده، مدرک کارشناسی و کارشناسی ارشد و دکتری هم بدهند و هیچ مشکلی هم حل نشود! همان بلایی که تقریباً سر تمام رشته های دیگر علمی و غیرعلمی آورده‌اند. از پزشکی و معماری بگیر تا هنر و ادبیات، گویا آسمنش تخصصی گرای «باشد، نمی‌دانم. من چون در هیچ رشته‌ای تخصص ندارم و در مقوله نقد هم به طریق اولی نمی‌توانم نظری بدهم فقط حس می‌کنم که جریان امور آفتدر سریع از جمله «نقد کتاب» و غیره (نمی‌دهد، گویا ما باید با سرعت خود را به سطح کشورهای پیشرفته برسانیم. فرصتی برای تأمل نیست!

علی موسوی کرمانودی، شاعر:
پیشینهٔ نقد در ادب ایرانی—
اسلامی

ما متأسفانه این رویکرد اسلامی «دخیرالامور اوستفها» را در مورد نقد کمتر به کار برده‌ایم. یعنی یا به افراط کشانده‌ایم نقد و نقدنویسی را یا به تفریط. به صورتی که نقد یا تعریف و تمجید مطلق بوده یا از میدان به در کردن طرف.



عبدالعلی دستغیب



علی موسوی کرمانودی

مأسفانه وضعت غالب در عرصه نقد این است. البته ما نقد‌های پنجبار و خوب هم داشته‌ایم و داریم که موردی است. درحالی که سنت نقد در ایران بدون پیشینه هم آنگونه که تصور می‌شود، نیست. یعنی کتاب‌هایی مثل چهار مقاله عروشی سمرقندی، یاالمجیب فی معاییر اشعار المجیب یا کراهای فارسی شیخ طوسی بخصوص در همین حوزه شعر معلول از نقد است.

در ادب عربی متداول در ایران و یا تألیف یافته به قلم ایرانیان هم نقد فراوان داریم. مثل مطول نغزآنانی که به‌عنوان آن از آن به نقد آثار گلشنگان می‌برازد. در این آثار نقد‌هایی هست که پایه آثار گلشنگان پرداخته‌اند یا به آثار دوران خوشان و در نهایت دقت و در نهایت انصاف و مسئولیت این سوابق را ما در ادب ایران اسلامی به‌عنوان میراث گلشنگان داریم. حلال‌نمی‌دانم نقد چرا به این جاها کشیده شد.

شاید یک دلیل این باشد که نقد و پذیرش نقد در میان مؤلفان ما رایج نباشد. به دلیل اینکه ما در نقد یک سنت حد وسط و متعادل نداشته‌ایم؛ البته به غیر از موارد استثنا، مأسفانه هر کسی آثارش نقد می‌شود آنچه به ذهنش متبادر می‌شود در درجه نخست می‌خواهد بداند رسی چه اصول، به آثارش پرداخته اگر دوست نیست، پس دشمن اوست. به نظر من باید نخستین صفت هر مؤلفی سعه صدر باشد. به این معنا که اگر حرفی مستدل درباره آثارش زده می‌شود، بپذیرد. یک علت دیگر هم که باعث می‌شود نقد جایگاه واقعی اش را پیدا نکند، اهل قلم آن را پذیرفته نچشم نقد را داشته باشند. این است که مقدار زیادی پخته خواری در میان برخی از مؤلفان کناره‌اش شده است. یعنی وقتی زحمتی برای تألیف اثر نمی‌کنند و بعد مورع نقد و داوری قرار می‌گیرند، پرافروخته می‌شوند و تاب تحمل از کتب می‌دهند. اگر کسی پخته خواری نکرده باشد و منتقد هم متصف باشد، همه او را در داد و در کار دیده و گفته باشد. بی‌گمان آن مؤلف نه تنها متاثر و متالم نمی‌شود بلکه قدر احتمالی‌های منتقد را هم می‌داند و متاکلم می‌شود. در سنت تمام مؤلفان ما قریب‌أهست که در پایان کتاب از ساحت‌نظر نقاشی می‌کنند اگر نقیصی در کارشان دیده‌اند گوشزد کنند.

آثاری که در حوزه نقد در ایران ترجمه و چاپ شده‌اند، بی‌گمان در نقد تأثیر داشته است. منتها کیفیت همه کتاب‌های این حوزه در حد متوسط است. البته طبعی هم هست. ضمن این مسئله‌تیک هم نیست.

من از حوزه دانشگاهی در زمینه نقد اطلاع چندانی ندارم که بدانم آیا رشته‌ای به نام نقد وجود دارد که گمان نمی‌کنم وجود داشته باشد. در حالی که بسیار بیجاست دانشگاه‌های ادبیات ما رشته‌ای به نام نقد و بررسی به‌وجود بیاورند که به‌صورت روشمند افرادی پرورش بیایند برای نقد و بررسی.

نقد‌های تخصصی هم که به‌صورت پراکنده و موردی امروز در حوزه‌های ژانرناسی، روانشناختی یا دیگر حوزه‌ها می‌بینیم، بسیار منتقم هستند. اما با تمام معنی کلمه وقتی می‌توانیم در حوزه‌های گوناگون افراد حرفه‌ای فراوان نه تعداد معدود داشته باشیم که در این رشته‌ها به‌طور اخص دانشگاه‌های تخصصی ایجاد کنیم. در آن شرایط است که می‌توانیم بگوئیم جامعه فرهنگی ما به خودبستگی نزدیک شده است.

بلیغیس سلیمانی:منتقد

نقد علمی برای جامعه نقدگرا

نقد‌های چاپ شده در مطبوعات و رسانه‌ها ما را می‌توان در وهله اول به دو دسته تقسیم کرد: دسته اول نقد‌هایی هستند که منتقد برحسب وظیفه و احیائاً شغل خود می‌نویسد؛ در این نوع نقدها، منتقد معمولاً ضمن معرفی کتاب، توضیحاتی پیرامون عناصر تشکیل‌دهنده اثر ارائه می‌کند که به شکلی مرور کتاب می‌تواند باشد تا نقد، به عبارتی در اینجا منتقد نقش «روشنگر» را ایفا می‌کند. وظیفه‌ای که برخی آن را وظیفه اصلی منتقدان می‌دانند. دسته دوم، نقد‌هایی هستند که منتقد برحسب تأثیری که از اثر پس از مطالعه آن پذیرفته به نگارش درمی‌آورد. منتقد در جریان مطالعه اثر، جدی، سوالانی در ذهنش ایجاد می‌شود یا از متن لذت می‌برد، یا او را غافلگیر می‌کند. همه این موارد می‌تواند انگیزه‌ای برای نوشتن یک نقد جدی و عمیق باشد و به همین خاطر منتقد سعی دارد با نوشتن نقد توجه دیگران را هم به این اثر جلب کند. نقد‌هایی از این دست را که می‌توان نقد خلاق نامید؛



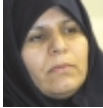
برافرودختگی هایشان در مقابل نقد آثارشان بوده‌ام. ما کماکان مردمی اهل تعارف هستیم و نداشتن صراحت لهجه یکی از مشخصه‌های اخلاقی ماست.

سیدعلی صالحی:شاعر هیچ باغبانی به گل سرخ نخواهد رسید

پرشکر مطلمی مثل شما آیامی توانه در میان انواع کلام امروز فارسی «چیزی» به نام «نقد» پیش روی من بگذارد؟ آیامی توانیم به پیوند پریشان «معرفی»، «بررسی» و «تکرار» یک متن «نقد» بگوئیم؟ مطلمی که عاری از تأویل، تحلیلی، تجربه، گشود، پیشنه‌ها، انصاف در داوری و هدایت باشد، نقد است یا نوعی نشانی دادن منکوبات ماحولی‌باشد. این چیزی که امروز از آن به‌عنوان نقد یاد می‌شود، عمر چندانی در جامعه فرهنگی ما ندارد. همین هر چه که هست، سال‌های بعد از کودتای ۲۳ آرام آرام نفقه بست و «این» به دنیا آمد که شاهدش هستیم.

اینجا بیشتر مؤلف نقد می‌شود تا تألیف. حتی در حد همین معرفی و بررسی نیز از سوجه‌های انصاف مدو گرفته می‌شود. یعنی اول قضاوت قطعی شکل می‌گیرد. بعد اثر خوانده می‌شود. این سخن قطعی است که هرگز از سوی کسی در این حوزه گزیده نشده است. باین حال اگر قرار است برای حرکت به سوی نقد علمی و اخلاق و مؤثر به اثری نگین کنیم، این زمینه را محمد حقیقی و رضا برهمی مهیا کرده‌اند. گه می‌توانیم و می‌شویم که گفته می‌شود «ترجمه زبکی» در سیطره ادبیات بیادیه می‌کنند. این گفتن غیب نیست. ترجمه ادبیات غربی و ادبیات غربی و مانی ملی سوسانفخواه کرده است. نشسته بخان به لب رسیده را هر چه شاید… باید. چون گل آلودگی را نمی‌بیند. رف مطلمی را می‌بیند. در جامعه‌ای که به مدرس فلسفه و آشنایی به مکاتب فلسفی و… «فیلسوف» می‌گویند، «بررسی» هم منتقد می‌شود. به تاریخ ادبیات ملت خویمان نگاه کنیم. شمام دواوین شعراً با شخصیت آغاز شده و با اندرز پایان گرفته است. حافظ آشناسی تا حدودی و دیگر چه داریم؟ نامه‌های عین القضاة؟ ما را به کارهای بزرگوار… بخواه می‌بندد. «المجسم»، «ب» به کار اهل گفتگو می‌آید؟ قلموس نامه بیشتر طیب الشغای شاعران اهل استان گلستان سمدی تکیه بر داوری دارد و نه بر نقد و همه این آثار، عزیزترین آیات کلامی ما به شمار می‌روند و درست هم هست از هر جنبه‌ای. اما راهی به نقد نمی‌زند. نقد بدون درک الفبای «شایدها» و «نگ‌ها» آواره نمی‌شود. اگر هم زاده شود، همین موعود عیوف آوری می‌شود که امروز لقب نقد به خود گرفته است. درک بیادیه ازلی نسبت، فرمول نیست که آن را ازین کنیم. باید آن را زیست و سپس به مساحت باور آن رسید. آیا مطلقات هزاران ساله اجازه تردید و تولد نباید‌ها را می‌دهد؟

چنان فرود زده کرد که یادمان رفت. تئوری از دل شعر و داستان به دانه کشید. می‌شود. اینک شعر و داستان خود را براساس تئوری‌های مهمان، میزبان کنی. آیامه تاج چاپ، هر بار دو هزار نسخه از یک اثر معروف به رساله تئوریک، که کلا ده هزار نسخه می‌شود، نشائه اقبال عمومی است؟ مردم‌نظر به بیادیه دست‌نویسند و کاروان حله آن دارند. مأسفانه این حله تا به ایران رسیده، تبدیل به گونی شد. شعروای بیست‌مدن مایکوفسکی ساده‌تر پیش پا افتاده‌تر از شعروای بیژن جلالی است. شما دیده‌اید که در ایران به شعر ساده چنین لقب مهمانی اعطا شود؟ وقتی که زمینه نقد مساعد نیست، هیچ باغبانی به گل سرخ نخواهد رسید. نه گل حسن یوسف و نه موباد در کربلای لوت زنده می‌ماند. نه کاکتوس در رشت، مگر به شرط گلخانه مخصوص و نه در هوای صادق.



بلیغیس سلیمانی



سیدعلی صالحی



شماره ۲۱۱
مخشنده ۸ آذر ۱۳۸۲

همایش تخصصی توسعه بین المللی نشر ایران، تجربه ها، کاستی ها و توانمندی‌ها در روز کتاب ایران در جهان از دوازدهمین دوره هفته کتاب، هفتم آذرماه به همت دفتر مجامع و فعالیت‌های فرهنگ و ارشاد اسلامی و جمعی از صاحبان داخلی و خارجی برگزار شد.
مدف از برگزار این همایش بررسی دلایل عدم موفقیت ناشران ایرانی در فروش حق نشر در خارج از کشور و راهکارهای چگونگی حضور نشر ایران در بازارهای اروپا و همچنین آشنایی با اصول تجارت بین المللی و روش‌های توزیع بین المللی کتاب و حل مشکل کپی‌رایت است.

محمدعلی شاععی:

روزکتاب ایران در جهان و تبدیل به یک ست
روز کتاب ایران در جهان در حال تبدیل شدن به یک ست است و در هفته کتاب به عنوان یک روز ثابت تعیین شده‌است.محمد علی شاععی گفت: هفته کتاب هفته ای است که سیاست‌های سال گذشته را مرور و برای آینده برنامه ریزی می‌کنیم و این نامه‌نشر بین المللی اولین قدم است که در سال گذشته برای تنظیم نحوه ارتباط دولت با



ناشران برای حضور در سطح بین المللی تدوین شد. وی ضرورت استفاده از تجارب دیگر کشورها را مورد تأکید قرار داد و گفت ، باید برنامه ما با کاهمی از امکانات و محدودیت‌ها به پیش برود. حذف حضور مستقیم دولت در برنامه بین المللی نشر و حمایت از ناشران قدم مهمی بود که در گذشته نبود و اینک موقع آن است که حمایت‌ها اولویت بندی شود.

شاععی با اشاره به این نامه نشر بین المللی گفت : آمادگی برای توسعه این نامه داریم. وی با اشاره به بین المللی شدن نشر ایران گفت: حضور بین المللی امری نیست که شامل همه ناشران شود. دارا بودن دانش ارتباطات و ذرک فرهنگ‌های دیگر شرط حضور موفق بین المللی است. وی در ادامه به ضرورت توجه به شناخت و نظریات های جدید در بازار های دنیا مهم است. معاون فرهنگی وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی به داشتن کارشناسی که بتوانند این استعداد ها را کشف کنند نیز نگاهي انماخت و گفت: تجارب به دست آمده در حوزه کنه‌های کودکان ، ذین ، تاریخ و درمان می تواند با در کنار هم قرار گرفتن افق روشنی را برای ادامه راه ، فاروی ما قرار دهد.

آن‌شاه الله در سال آینده توابع مهمی های بیشتر ناشران ایرانی را در بازارهای جهانی پیش‌بینی کردیم.

دکتر سعید سعیدخلیل:

آموزش در مصر نظرات از بین رفته است
گرچه برخی از مسؤولان وزارت فرهنگ مصر همچنان تمایلی به نظارت دارند و این امر وجه نظرات از بین رفته است و در گذشته چه دولتی و چه بخش خصوصی برای چاپ نیاز به مراجعه به کسی نیازند.

دکتر سعیدخلیل با اشاره به ظهور ناشران خارجی مصر در دهه ۸۰ و بازگشت برخی از نویسندگان مهاجر مصری تأثیر جنگ‌های داخلی بر این روند را کم دانست. وی دهه ۹۰ را دهه ارسال کتاب از اروپا به خاورمیانه و بالا آمدن مواد اولیه و وسایل مورد نیاز نشر می‌شود جهانی شدن را مدنظر دارد. این تنها سرمایه‌گذاری در بخش

همایش تخصصی توسعه بین المللی نشر ایران

نگاه تطبیقی به نشر در حوزه بین المللی

دانست. دکتر سعیدخلیل در ادامه گفت: در خصوص نشر در بخش دولتی برنامه ریزی وجود دارد و این بخش‌ها باید این برنامه را در طول سال رعایت کنند در حالت‌های استثنایی خروج از برنامه کتاب‌هایی چاپ خواهد شد. اما بخش خصوصی چنین برنامه ریزی را ندارد و در بیشتر اوقات به آنچه که نویسندگان و مؤلفان پیشنهاد می‌کنند، سنگین پیدا می‌کند.

وی در ادامه به موضوع نظارت در نشر کتاب اشاره می‌کند و می‌گوید: مصر هرگونه نظارتی را در مورد کتاب لغو کرده‌است. ولی کتاب‌های دینی، اسلامی باید نظرات الاظهر از طریق مجمع مطالعات اسلامی پذیرد و چاپ قرآن در مصر نیاز به سه مجوز دارد.

محمودرضا پرازش:

تدوین برنامه بلندمدت برای حضور جهانی
حضور ناشران در نمایشگاه‌های بین المللی نیازمند یک فکر و برنامه‌ریزی طولانی مدت است.

محمودرضا پرازش، نایب رئیس اتحادیه تعاونی‌های ناشران کشور در ارزیابی فعالیت انجام شده در زمینه بازاریابی کتاب‌های ایرانی در نمایشگاه کتاب و انشکورت اعلان گفت: حضور در نمایشگاه‌های بین‌المللی با حرکت‌های یکی دوامه ممکن نیست و باید برای آن برنامه‌ای چندساله تدوین کرد.

پرازش در ادامه خاطرنشان کرد: ما در حوزه کودک و نوجوان و دین امکان بیشتری برای فروش کپی‌رایت داریم و می‌توانیم برای حضور کتاب‌های کودک و نوجوان در نقاط مختلف دنیا و آثار حوزه دین در کشورهای غربی برنامه‌ریزی کنیم.

وی با تأکید بر اهمیت شکل ظاهری حضور در نمایشگاه‌های بین‌المللی کتاب گفت: با یک برنامه‌ریزی چندساله می‌توان هر سال را به یک عنوان نامگذاری و براساس آن غرفه‌های مناسبی را در نمایشگاه بین‌المللی طراحی کرد تا به معرفی فرهنگ ایران کمک کند.

دانیل ووژنی از فرانسه:
بازار کتاب تابع عرضه و تقاضاست

بازار کتاب مانند تمامی بخش‌های اقتصادی تابع قوانین عرضه و تقاضاست. ضمن آنکه چشمه‌های فرهنگی کتاب ویژگی‌های خاصی را به این بازار اعطا می‌کند.
حامد دانیل ووژنی از کشور فرانسه که مدیر بخش انتشارات مرکز ژورنالیسمو است و با موضوع بررسی راهکارهای چگونگی حضور نشر ایران در بازارهای اروپا به ویژه فرانسه سخن می‌گفت ، در این همایش گفت: برای تحول حضور کتاب ایران در اروپا و فرانسه باید داده‌های آماری مربوط به متقاضیان کتاب و نیز عرضه‌کنندگان این محصول فرهنگی دست یافت.

دانیل ووژنی مدیر روابط بین الملل اتحادیه ناشران فرانسه و وابسته فرهنگی سفارت فرانسه در ایران با اشاره به حضور کتاب ایرانی در اروپا و یافتن جایگاه مناسب گفت: کتاب ایرانی به زبان فرانسوی‌زبان مخاطبان خاص محدود به فرانسوی‌زبانان بافرسی‌آموزان است اما کتاب ایرانی ترجمه شده به زبان فرانسوی می‌تواند بازار گسترده‌تر از آنچه اکنون دارد پدید. ووژنی در ادامه سخنان خود گفت: در صورتی که تولید کتاب ایران به خوبی در سطح وسیع به ناشران و خوانندگان فرانسوی معرفی شود و ارتباطات حرفه‌ای در سطح عالی تر شکل بگیرد می‌توان امیدوار بود.

فریده خلعتبری:

هماهنگی پایتازهای روز جهانی
تولید کتاب‌های تألیف و تصویرگری شده ایرانی باید با نیازهای روز بازارهای جهانی هماهنگی داشته باشد.

فریده خلعتبری اقتصاددار و که باید چپاره‌ای اندیشه‌ها تا مقدمات حضور کتاب‌های ایرانی در بازارهای جهانی فراهم آید.

معمیر نشر شبانیز که با موضوع بررسی اثرات عدم موفقیت ناشران ایرانی در فروش حق نشر در خارج از کشور سخن می‌گفت افزود: تولید نمونه‌های دیجیتال کتاب‌های ترجمه شده، تهیه کاتالوگ رنگی تخصصی فروش حق نشر، آماده کردن خلاصه‌های جلب نظر کننده به هر شش زبان اصلی، راه‌اندازی سایت اطلاع‌رسانی به زبان انگلیسی و ارسال آثار برای سالیانات فراهم شدن مقدمات کار می‌باشد.

خلعتبری انجام هر یک از مراحل را نیازمند به سرمایه‌گذاری کلان دانست و گفت: اگر بخواهد به گونه‌ای که در برنامه‌ها دیده می‌شود جهانی شدن را مدنظر دارد. این تنها سرمایه‌گذاری در بخش

فرهنگ است که در میان مدت و بلندمدت جواب خواهد داد. فریده خلعتبری در ادامه گفت: به جرات می‌توان تنها دلیل عدم موفقیت ناشران ایرانی در فروش حق نشر در بازارهای جهانی را سیاست‌های حمایتی ناکارآمد دانست.

امیرحسین زانگانی:

پس‌وختن به کپی‌رایت یک ضرورت است
حق تألیف کتاب در جهان فرهنگی امروز به اندازه حق حیات طبیعی است و نظریه گذاشتن آن به هیچ وجه پذیرفتنی نیست. بنابراین پیوستن به کپی‌رایت به رضع همه دنیواری‌ها یک ضرورت است.

امیرحسین زادگان مدیر انتشارات فتوسی به بی‌اعتمادی همکاران جهانی به صنعت نشر ایران اشاره کرد و طی سخنانی گفت: در سال ۹۸ برای اولین بار وقتی برای رعایت کپی‌رایت اقدام کردیم آنان حتی به سادگی حاضر به مذاکره ما می‌نویزند که چنان‌ا فضا‌ی آشنای سوزین ما بی‌گناک بودند که گفت‌وگوهایمان از چهارچوب تجارت خارج می‌شد و به جلسه‌ای ایران‌شاسانه بدل می‌گشت.

امیرحسین زادگان که با موضوع قرارداد و حل مشکل کپی‌رایت سخن می‌راند در پایان گفت: پیوستن به کپی‌رایت آغاز حرفه‌ای شدن نشر ایران در گستره‌ای جهانی است.

حسن زنده‌دل:

بازار محدود و حرکت‌های نامنظم تجاری
صادرات کتاب ایرانی دشواری‌های بازار محدود، حرکت‌های نامنظم تجاری و فقدان یک نظام صادراتی منظم و شبکه بانکی مستقیم مرتبط با خارج را دارد.

حسن زنده‌دل مدیر موسسه تحقيقات و انتشارات ایرانگردی با اشاره به بازارهای کتاب ایرانی در سه محور ایرانیان مقیم خارج، غیر ایرانیان و کشورهای فارسی‌زبان به زمینه‌های صادرات و تبلیغات پرداخته و گفت: محدودیت نمایشگاه‌های عمومی بین‌المللی برای فروش کتاب، کمبود آشنایی، فقدان نمایشگاه‌های فرهنگی ویژه ایرانیان در خارج از کشور و فقدان سینماهای فرهنگی ویژه ایرانیان قابل توجه جدی است.

زنده‌دل به دیگر دشواری‌های تجارت کتاب در خارج از کشور از جمله محدودیت‌های قوانین و آیین‌نامه‌های صادرات محصولات فرهنگی اشاره کرد و گفت: تدوین آیین‌نامه‌های حمایتی از ایجاد نهادهای صادرات محصولات فرهنگی ایرانی و کمک به ایجاد شبکه‌های توزیع می‌تواند بخشی از این دشواری‌ها را کاهش دهد.

داود موسایی:

بی‌اعتمادی به ناشران

ناشران خارجی تقریباً هیچ شناختی از وضعیت بازار نشر ایران ندارند.

داوود موسایی مدیر انتشارات فرهنگ معاصر با ارائه گزارشی از فعالیت‌های انجام شده ناشران در زمینه عقدقرارداد و حل مشکل کپی‌رایت گفت: سابقه کپی‌رایت در ایران به سال ۱۳۳۳ش نش‌نویسٹ موسسه فرانکلین برمی‌گردد و بعد از آن انتشارات امیرکبیر و خوارزمی قراردادهایی منعقد کردند. بعد از انقلاب اسلامی موضوع کپی‌رایت مسکوت ماند و گاهی ننگه‌ای دربره آن مطرح می‌شد اما در سال‌های اخیر با توجه به ایجاد سازمان تجارت جهانی ضرورت پیوستن به قانون کپی‌رایت برای ناشران بیشتر احساس می‌شود. وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی هم اقداماتی را از جمله ترجمه و چاپ ناویان وکتبسون‌های کپی‌رایت انجام داده و دفتری هم در حال تأسیس است.
به نظر جدی به این کار پردازد.

موسایی بهترین معضل در توسعه نشر بین‌المللی ایران را عدم اعتماد ناشران خارجی بیان کرد و افزود: علاوه بر بی‌اعتمادی آنها به ناشران، عدم اطلاع دقیق ناشران بین‌المللی از کیفیت چاپ ایران مشکلاتی را در عرضه بین‌المللی برای نشر ما ایجاد کرده است. وی بی‌اعتمادی جهانی به ناشران ایرانی ناشی عدم آگاهی و شناخت از وضعیت نشر ایران خواند و گفت: بهترین معضل ما شناساندن بازار نشر ایران است تا به مردم این بی‌اعتمادی از بین برود.

محمدجعفر اقدم:

آیین‌نامه‌ای برای توسعه نشر کتاب ایران در جهان
ویکودرآیین‌نامه حمایت از توسعه نشر کتاب ایران در جهان فروش راست کتاب‌های ایرانی در بازارهای بین‌المللی است اما باید توجه داشت که این امر به زبان‌های بومی در دیگر کشورها منتشر شود.
محمدجعفری اقدم، مشاور بین‌المللی معاون امور فرهنگی وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی که در این جلسه با موضوع بررسی و تبیین این‌نامه حمایتی توسعه بین‌المللی نشر ایران سخن می‌گفت: با اشاره به اینکه این آیین‌نامه صادرات و توزیع کتاب را در بر نمی‌گیرد، گفت: این آیین‌نامه نخست برای توسعه بین‌المللی نشر است و صاحبان ناشران می‌توانند برای کارآمد شدن این‌نامه نظرات و پیشنهادت خود را ارائه کنند.



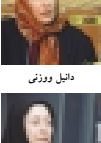
حق تألیف کتاب در جهان فرهنگی امروز به اندازه حق حیات طبیعی است و نظریه گذاشتن آن به هیچ وجه پذیرفتنی نیست. بنابراین پیوستن به کپی‌رایت به رضع همه دنیواری‌ها یک ضرورت است.



دکتر سعیدخلیل



محمود رضا پرازش



دانیل ووژنی



فریده خلعتبری



داوود موسایی



امیرحسین زادگان